

165359

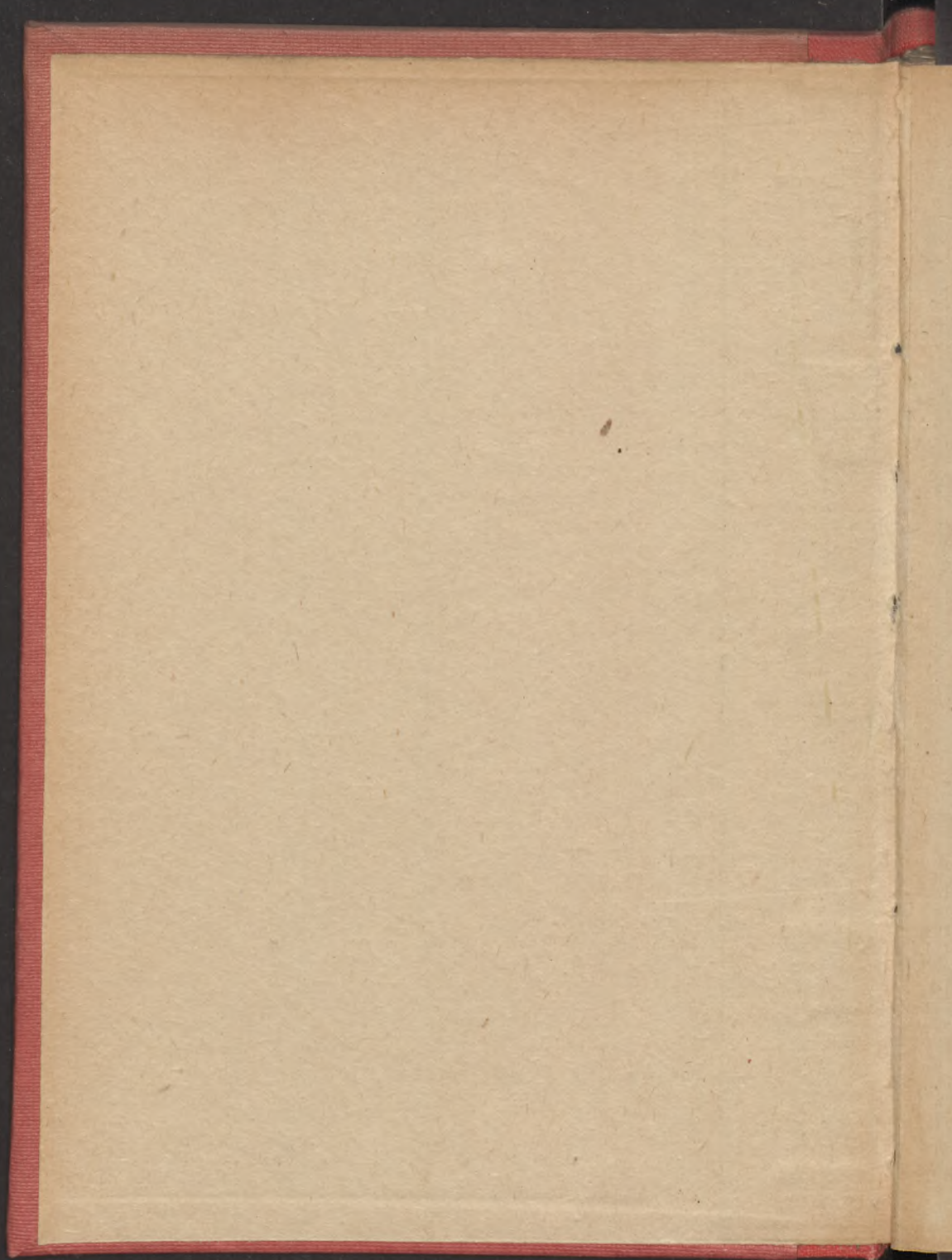


SZIKRA

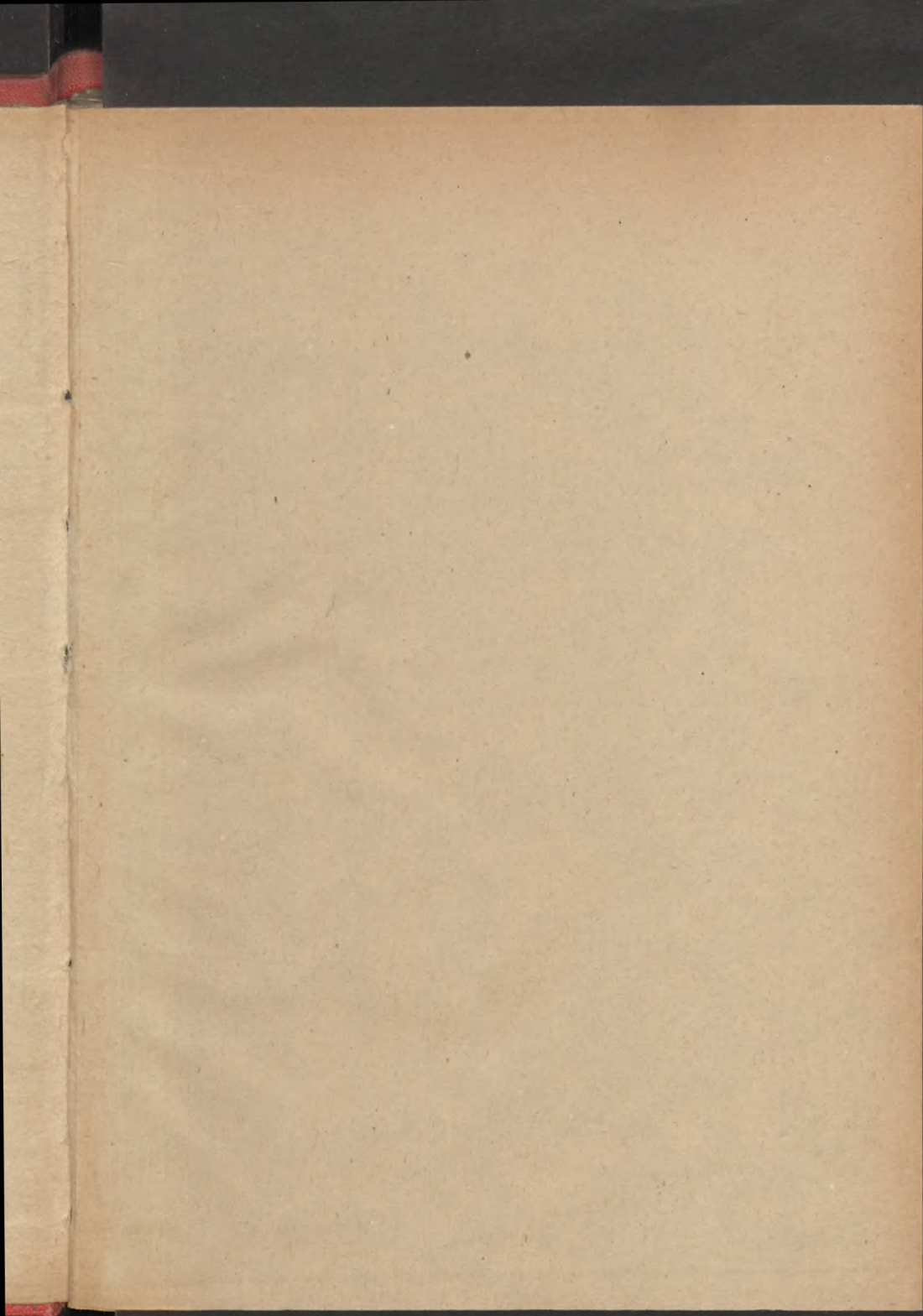
**LENIN-SZTÁLIN**

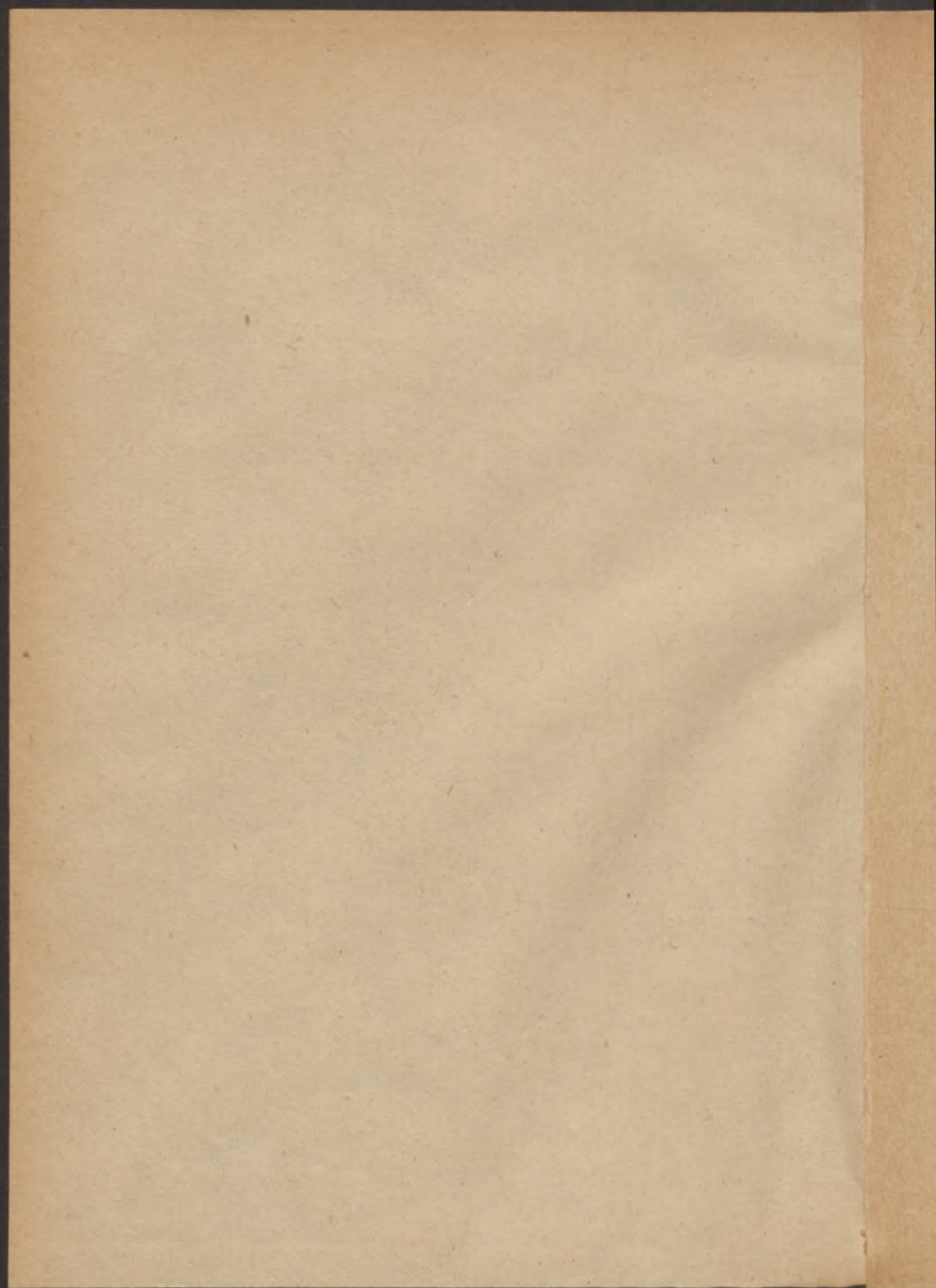
**Párt és pártépítés**

**SZIKRA KIADÁS 1948**













Felelős kiadó: Seress Géza.  
Légrády Nyomda R. T. Budapest, V., Bajcsy-Zsilinszky-út 78. sz.  
Igazgató: Agárdi Károly



*Lenin — Sztálin*

**PÁRT ÉS PÁRTÉPÍTÉS**

**SZIKRA KIADÁS BUDAPEST 1948**



165359



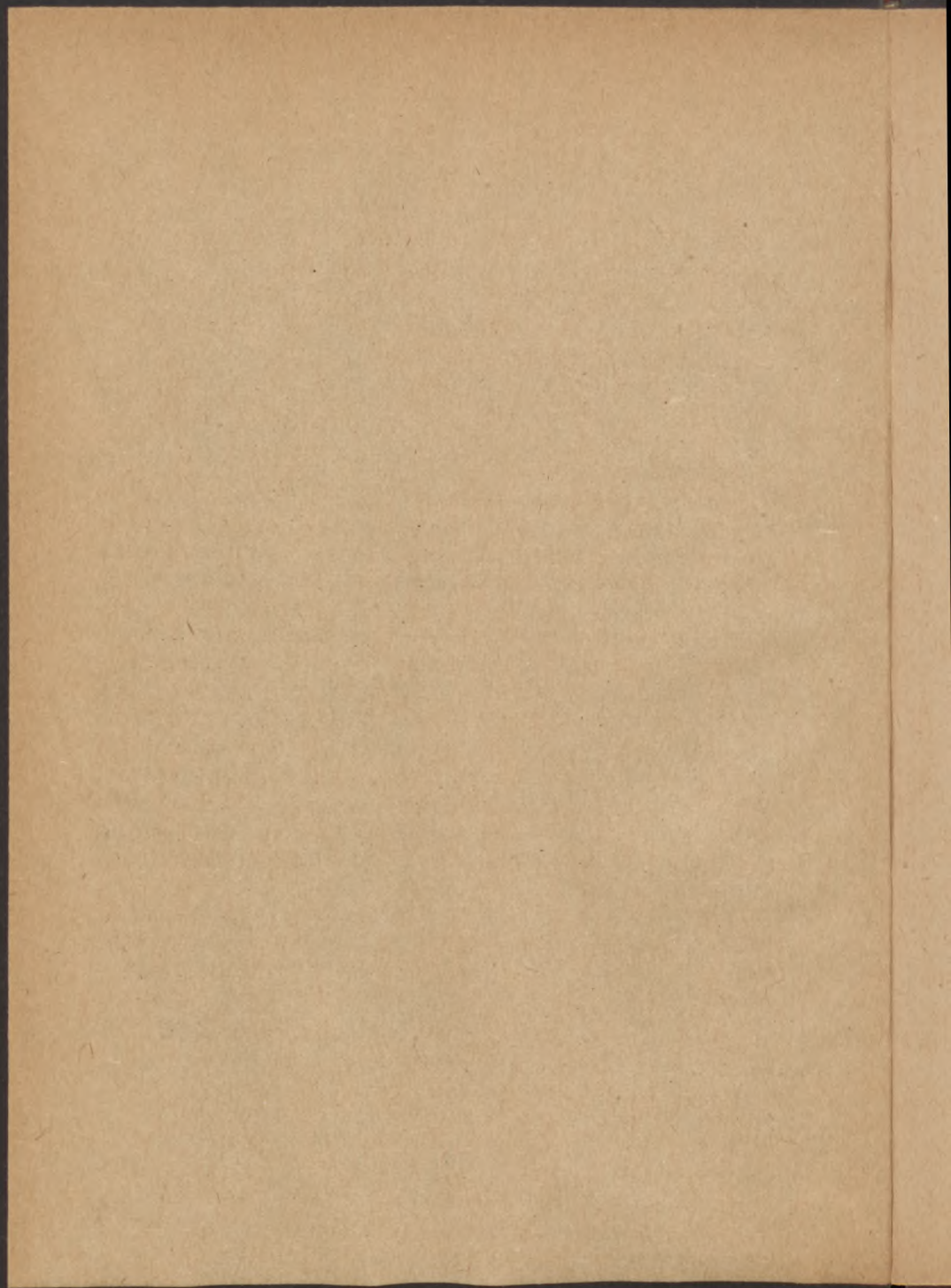


## A KIADÓ ELŐSZAVA

E szemelvények közrebocsátásával a kiadó a pártmunkások közt, valamint a párttagok szélesebb körében is egyre erősebben érzett szükségletet vélt kielégíteni. Az itt közölt cikkek és beszédek csupán csekély töredékét adják annak a rendkívül gazdag és minden részletében tanulságos anyagnak, melyet Lenin és Sztálin, a Szovjetunió Kommunista (bolsevik) Pártjának és az első szocialista államnak vezetői, szervezői és építői, a marxista—leninista párt feladatairól, jelentőségéről és megerősítése módjairól írásba foglaltak. Fel kell hívunk az olvasó figyelmét arra is, hogy a közölt szemelvények a bolsevik párt történetének különböző szakaszaiban, különböző belső és külső politikai körülmények között íródtak. Teljesebb és mélyebb megértésük céljából tehát az olvasó helyesen teszi, ha e füzetet párhuzamosan tanulmányozza „A Szovjetunió Kommunista (bolsevik) Pártjának Története”-t. (Rövid tanfolyam, Szikra, Budapest, 1945.)

Amikor e brosurát a magyar olvasónak kezébe adjuk, emlékeztetjük arra, hogy a marxista—leninista elmélet elsajátítása annyit jelent, hogy magunkévá tesszük ennek az elméletnek a lényegét és megtanuljuk az elmélet alkalmazását a gyakorlati munkában felmerülő kérdések eldöntésénél, a szocializmusért folyó harc különböző és változó viszonyainak megfelelően. A Szovjetunió bolsevik pártjának az itt közlített klasszikus írásokban összefoglalt és általánosított tapasztalatait, útmutatásait, módszereit vagy intézkedéseit a magyarországi gyakorlatban tehát nem egyszerűen lemásolni, nem szolgálati utánozni kell, hanem, következetesen szem előtt tartva a lényegét, a különleges magyarországi viszonyoknak megfelelően kell őket alkalmazni.

A kiadó.





## PÁRTTAGNAK LENNI...

*Sztálinnak a II. Össz-szövetségi Szovjetkongresszuson 1924 január 24-én, Lenin halála alkalmából mondott beszédéből.*

Mi, kommunisták, különös vágású emberek vagyunk. Nem közönséges anyagból vagyunk mi gyúrva. Mi vagyunk azok, akik a nagy proletár hadvezérnek, Lenin elvtársnak hadseregét alkotjuk. Nincs nagyobb tisztesség, mint ehhez a hadsereghez tartozni. Nincs nagyobb tisztesség, mint tag-nak lenni abban a pártban, amelynek alapítója és vezetője Lenin elvtárs. Nem mindenkinek adatott meg, hogy egy ilyen pártnak tagja lehessen. Nem mindenkinek adatott meg, hogy kiállja azokat a megpróbáltatásokat és viharokat, amelyek egy ilyen párt tagságával együttjárnak. A munkásosztály fiai, az inség és a harc fiai, a mérhetetlen nélkülözések és hősi erőfeszítések fiai, ezeknek kell első-sorban egy ilyen párt tagjainak lenni. Éppen ezért nevezik a leninisták pártját, a kommunisták pártját egyben a munkásosztály pártjának.

AMIKOR ELTÁVOZOTT TŐLÜNK LENIN ELV-TÁRS, ÖRÖKBE HAGYTA RÁNK, HOGY HORDOZZUK FENNEN ÉS ŐRIZZÜK MEG TISZTÁN EZT A KITÜN-TETŐ CÍMET — PÁRTTAG. ESKÜSZÜNK NEKED, LENIN ELVTÁRS, HOGY BECSÜLETTEL TELJESÍTJÜK EZT A TE VÉGAKARATODAT!

## A BOLSEVIK VEZETŐ MINTAKÉPE

*Sztálinnak, a Moszkva városi sztálini választókerület  
választói gyűlésén, 1937. december 11-én,  
a Nagy Színházban mondott beszédéből.*

...Mit kell a választóknak általában követelniök képviselőiktől, ha minden lehetséges követelés közül a legelemibb követeléseket vesszük?

A választóknak, a népnek azt kell követelniök képviselőiktől, hogy maradjanak feladataik magaslatán, hogy munkájukban ne süllyedjenek a politikai nyárspolgárok színvonalára, hogy a lenini típusú politikai vezetők posztját töltsék be, hogy ugyanolyan félreérthetetlen és határozott vezetők legyenek, mint Lenin, hogy ugyanolyan félelmet nem ismerők legyenek a harcban és könyörtelenek a nép ellenségeivel szemben, amilyen Lenin volt, hogy mentesek legyenek minden pániktól, mindentől, ami csak hasonlít is a pánikhoz, amikor a helyzet bonyolulttá kezd válni és a látáshatáron valamiféle veszély rajzolódik ki, hogy ők is mentesek legyenek a pániknak még az árnyékától is, mintahogy mentes volt Lenin, hogy bonyolult kérdések eldöntésénél, amikor minden irányú tájékozódásra van szükség és minden kedvező és kedvezőtlen körülményt minden oldalról számba kell venni, ugyanolyan bölcsek és megfontoltak legyenek, amilyen Lenin volt, hogy ugyanolyan igazak és becsületesek legyenek, mint volt Lenin, hogy ugyanúgy szeressék népüket, mint szerette népét Lenin.



## KI LEHET TAGJA A PÁRTNAK?

*A pártszervezeti szabályzat első pontja körül az Oroszországi Szociáldemokrata Munkáspárt II. kongresszusán (1903) lefolyt vita ismertetése. Lenin fogalmazása és Martov fogalmazása.*

*„A Szovjetunió Kommunista (bolsevik) Pártjának Története“ II. fejezetéből.*

A program elfogadása után a párt II. kongresszusa a párt szervezeti szabályai tervezetének megvitatására tért át. Miután a kongresszus a programot elfogadta s ezzel lerakta alapját a párt ideológiai egyesítésének, szükségessé vált, hogy a kongresszus a párt szervezeti szabályait is elfogadja, hogy véget lehessen vetni a szervezetek kontárkodásának, az egyletesdinek, az organizációs szétdaraboltságnak, a kemény pártfegyelem hiányának.

Azonban míg a program elfogadása aránylag könnyen ment, addig a párt szervezeti szabályai körül elkeseredett vita támadt a kongresszuson. A legélesebb ellentétek a szervezeti szabályok első pontjának fogalmazásánál, a párttagság kérdésénél ütköztek ki. Ki lehet tagja a pártnak, milyen legyen a párt összetétele, milyennek kell lennie a pártnak szervezetiileg — szervezett egésznek-e vagy pedig formátlan alakulatnak — ezek a kérdések merültek föl a szervezeti szabályok első pontjával kapcsolatban. Két szöveg állt egymással szemben: Lenin fogalmazása... és Martov fogalmazása...

Lenin fogalmazása úgy szólt, hogy a párt tagja az lehet, aki a párt programját elismeri, a pártot anyagilag támogatja és tagja valamely szervezetének. Martov fogalmazása a párt programjának elismerését és a párt anyagi támogatását a párttagság szükséges feltételének tartotta ugyan, de a párt valamely szervezetéhez való tartozást nem tekintette



a párttagság feltételének, úgy vélvén, hogy párttag lehet az is, aki a párt valamely szervezetének nem tagja.

Lenin a pártot *szervezett* csapatnak tekintette, melynek nem az a tagja, aki a párthoz tartozónak tekinti magát, hanem az, akit a párt valamely szervezete fölvesz s aki tehát alárendeli magát a pártfegyelemnek. Martov ellenben szervezetiileg *formátlan* alakulatnak tekintette a pártot, melynek az a tagja, aki magát a párt tagjának tartja, aki tehát nem köteles a párt fegyelmének alávetni magát, minthogy a párt egyetlen szervezetéhez sem tartozik.

Ilyenformán Martov fogalmazása, ellentétben a lenini fogalmazással, szélesen kitárta a párt kapuját az ingadozó, nem-proletár elemek előtt. A polgári demokratikus forradalom előestéjén a polgári értelmiség körében voltak olyan emberek, akik ideiglenesen szimpatizáltak a forradalommal. Esetleg olykor kisebb-nagyobb szolgálatokat is tettek a pártnak. De nem akartak a szervezethez tartozni, nem akarták magukat a párt fegyelmének alávetni, nem akartak pártfeladatokat teljesíteni, mert nem akarták az ezzel járó veszélynek kitenni magukat. Ilyen embereket akart Martov és a többi mensevik párttagoknak tekinteni, ezeknek akartak jogot és lehetőséget adni arra, hogy a párt ügyeit befolyásolják. Sőt azt is javasolták, hogy minden sztrájkolónak joga legyen magát pártagnak „tekinteni”, noha a sztrájkokban nemszocialisták, anarchisták, eszerek<sup>1</sup> is résztvettek.

Végeredményben: az egyöntetű, harcos, gondosan szervezett párt helyett, amelyért Lenin és Lenin hívei a kongresszuson harcoltak, a martovisták egy tarka, szétforgácsolt, alaktalan pártot akartak, melyik már csak azért sem lehetett volna harcos párt, mert különböző elemekből állt és kemény fegyelem híján lett volna.

<sup>1</sup> Így nevezték kezdetűről a kispolgári ú. n. „Szociálforradalmár” pártot. — Szerk.



## MUNKÁSOSZTÁLY ÉS MUNKÁSPÁRT

(A párt szervezeti szabályzatának első pontjáról.)

*Sztálin cikke, mely a „Proletariátusz Brdzola” (A Proletariátus harca) c. grúz ujság 8. számában, 1905 január 1-én jelent meg először.*

Elmult az az idő, amikor bátran hirdethették: „egységes és oszthatatlan Oroszország”. Ma már a gyermek is tudja, hogy „egységes és oszthatatlan Oroszország” nincsen, hogy már régen megoszlott két egymással szembenálló osztályra, a burzsoáziára és a proletariátusra. Ma senki előtt sem titok, hogy e két osztály közötti harc azzá a tengellyé vált, amely körül egész mai életünk forog.

Mindazonáltal mostanáig mindezt nehéz volt észrevenni, mégpedig azért, mert mindmáig a harc színterén csak egyes csoportokat láttunk, minthogy csak egyes csoportok küzdöttek, egyes városokban és zugokban, de a proletariátus és a burzsoázia mint osztály, nem volt látható, — nem könnyen lehetett őket észrevenni. De ime, városok és vidékek egyesültek, a proletariátus különböző csoportjai kezét nyújtottak egymásnak, általános sztrájkok és tüntetések robbantak ki, — és feltárult előttünk a két Oroszország, a burzsoá Oroszország és a proletár Oroszország közt folyó harc nagyszerű képe. A harc színterére két hatalmas hadsereg lépett ki: a proletárok hadserege és a burzsoák hadserege, s a harc e két hadsereg között kiterjedt egész társadalmi életünkre.

Minthogy hadsereg nem folytathat hadműveleteket vezetők nélkül és minthogy minden hadseregnek megvan az élcsapata, amely előtte halad és megvilágítja számára az utat — világos, hogy ezekkel a hadseregekkel együtt a meg-



felelő vezető csoportok, mint mondani szokták, a megfelelő pártok is felléptek.

Ilyenformán a következő kép alakult ki: az egyik oldalon a burzsoák hadserege, élén a liberális párttal, a másikon, — a proletárok hadserege, élén a szociáldemokrata párttal,<sup>1</sup> — mindegyik hadsereget osztályharcában saját pártja vezeti.\*

Mindezt azért érintettük, hogy összehasonlítsuk a proletárok pártját a proletárok osztályával és ezáltal röviden megvilágítsuk általános arculatukat.

A mondottak elegendő mértékben megvilágították, hogy a proletárpártnak, mint a vezetők harcos csoportjának, először is, tagjainak számára nézve sokkal kisebbnek kell lennie, mint a munkásosztálynak; másodsor, tudatosságban és tapasztalatban magasabban kell állnia a munkásosztálynál és, harmadszor: tömör szervezetet kell képeznie.

Az elmondottak, véleményünk szerint, nem szorulnak bizonyításra, mivel magától értetődik, hogy amíg fennáll a kapitalista rendszer, amelynek állandó kísérője a népi tömegek nyomora és elmaradottsága, — addig az egész proletariátus nem képes felemelkedni a szükséges tudatosságig, s hogy ennél fogva feltétlenül szükséges a tudatos vezetők csoportja, amely szocialista módon felvilágosítja a proletárhadsereget, egyesíti azt és vezeti a harc idején. Ugyancsak világos az is, hogy a párt, amely a *harcoló* proletariátus vezetését tűzte ki céljául, nem lehet különálló egyének véletlen halmaza, hanem tömör centralizált *szervezetnek* kell lennie, hogy munkáját egységes terv szerint lehessen irányítani.

Ez, röviden, pártunk általános arculata.

Tartsuk mindezt emlékezetünkben és térjünk át főkérdésünkre: kit nevezhetünk a párt tagjának? A párt szervezeti szabályzatának első pontja, amelyről ez a cikk szól, éppen erre a kérdésre vonatkozik.

<sup>1</sup> 1918 márciusáig a bolsevikok is szociáldemokratáknak nevezték magukat. — Szerk.

\* A többi oroszországi pártról nem beszélünk, mert az általunk tárgyalt kérdések tisztázásához semmi szükség arra, hogy beszéljünk róluk.



Vizsgáljuk hát meg ezt a kérdést.

Kit nevezhetünk az elmondottak után az Oroszországi Szociáldemokrata Munkás Párt tagjának, azaz mik a párttag kötelességei?

A mi pártunk szociáldemokrata párt. Ez azt jelenti, hogy saját programja (a mozgalom legközelebbi céljai és végcéljai), saját taktikája (harci módszerek) és saját szervezeti elve (az egyesülés formája) van. A programbeli, taktikai és szervezeti nézetek *egysége* az a talaj, amelyre pártunk felépül. Csak e nézetek *egysége* egyesítheti a párt tagjait *egy* centralizált pártba. Ha megbomlik a nézetek *egysége* — megbomlik a párt is. Következésképpen, csak azt nevezhetjük párttagnak, aki teljesen elfogadja a pártprogramot, a párt taktikáját és szervezeti elvét. Csak az lehet pártunk soraiban és czzel együtt a proletárhadsereg vezetőinek soraiban, aki megfelelően tanulmányozta és teljességgel elfogadta pártunk programbavágó, taktikai és szervezeti nézeteit.

De elegendő-e a párttag számára, ha csak *elfogadja* a pártprogramot, a párttaktikát és a szervezeti nézeteket? Lehet-e az ilyen embert a proletárhadsereg valódi vezetőjének nevezni? Természetesen, nem! Először, mindenki előtt ismeretes, hogy a világon nem kevés fecsegő van, aki örömmel „elfogadja” a párt programját, taktikáját és szervezeti nézeteit, de semmi másra, mint fecsegésre, nem képes. Meggyalázása volna a pártnak, ha az ilyen fecsegőt párttagnak (azaz a proletárhadsereg vezetőjének) neveznénk! De hát minek is, hiszen a mi pártunk nem filozófiai iskola vagy vallási szekta. Hát nem a *harc* pártja a mi pártunk? És ha ez így van, vajjon nem magától értetődő-e, hogy pártunkat nem elégítheti ki programjának, taktikájának és szervezeti nézeteinek platonikus *elfogadása*, hogy kétségkívül megköveteli tagjától az elfogadott nézetek megvalósítását? Vagyis, aki pártunk tagja akar lenni, az nem elégedhet meg pártunk programbeli, taktikai és szervezeti nézeteinek elfogadásával. hanem vállalkoznia kell e nézetek megvalósítására, átültetésére az életbe.

De mit jelent a párttag számára a párt nézeteinek *meg-*



valósítása? Mikor valósíthatja meg ezeket a nézeteket? Csak akkor, ha harcol, ha pártjával együtt a proletárhadsereg előtt halad. Lehetséges-e a harc egyenként, szétszórta? Természetesen, nem! Ellenkezőleg, az emberek először egyesülnek, először megszerveződnek és csak azután mennek harcba. Enélkül mindenfajta harc meddő. Világos, hogy ilyenformán a párt tagjai is csak akkor harcolhatnak és valósíthatják meg a párt nézeteit, ha tömör szervezetben egyesülnek. Világos az is, hogy minél tömörebb szervezetben egyesülnek a párttagok, annál jobban fognak harcolni és, ennél fogva, annál teljesebben fogják megvalósítani a párt programját, taktikáját és szervezeti nézeteit. Nem hiába mondják, hogy pártunk a vezetők szervezete, nem pedig egyes egyének halmaza. Ha pedig pártunk a vezetők szervezete, akkor világos, hogy csak az számíthat e párt, e szervezet tagjának, aki ilyenformán kötelességének tartja, hogy kívánságait egybeolvassza a párt kívánságaival és együtt dolgozzon a párttal.

Vagyis, a párttagsághoz elengedhetetlen a párt programjának, taktikájának és szervezeti nézeteinek megvalósítása; a párt nézeteinek megvalósításához elengedhetetlen a harc ezekért a nézetekért; az ezekért a nézetekért vívott harchoz elengedhetetlen a pártszervezetben való munka, a párttal való együttműködés. Világos, hogy a párttagsághoz elengedhetetlen a belépés valamelyik pártszervezetbe.\* Csak akkor lehetünk a párt tagjai és ezzel együtt a proletárhadsereg valódi vezetői, ha belépünk valamelyik pártszervezetbe és ily módon egyéni érdekeinket összeolvasztjuk a párt érdekeivel.

Ha a mi pártunk nem egyes fecsegők halmaza, hanem a vezetők szervezete, amely a Központi Bizottság segítsé-

\* Mintahogy minden bonyolult szervezet számtalan rendkívül egyszerű szervezetről áll, pártunk is, mint bonyolult és összefoglaló szervezet, sok-sok kerületi, helyi szervezetről áll, melyeket pártszervezeteknek neveznek, ha a pártkongresszus vagy a Központi Bizottság megerősítette őket. Mint látható, nemcsak a bizottságokat hívjuk pártszervezetnek. E szervezetek egységei terv szerinti irányítására a Központi Bizottság hivatott, melynek segítségével ezek a helyi pártszervezetek egy nagy központosított szervezetet képeznek.



gével méltóan vezeti előre a proletárhadsereget, akkor az összes fent elmondottak maguktól értetődnek.

Meg kell jegyezni még valamit.

Mindmáig pártunk egy vendégszerető, patriárchális családhoz volt hasonlatos, amely minden együttérzót kész befogadni. De azután, hogy pártunk centralizált szervezetté változott, levetette magáról a patriárchális arculatot és teljességgel egy erődhöz vált hasonlatossá, amelynek kapui csak az arra méltóak előtt nyílnak meg. Ennek pedig nagy jelentősége van számunkra. Akkor, amikor az önkényuralom arra törekszik, hogy a proletariátus osztályöntudatát „trade-unionizmus”-sal, nacionalizmussal, klerikalizmussal, stb. megnéptelyezze, amikor, másfelől, a liberális burzsoázia konokul igyekszik azon, hogy megölje a proletariátus politikai önállóságát és gyámkodhassék felette — nekünk rendkívül ébereknek kell lennünk és nem szabad elfelednünk, hogy pártunk *erőd*, amelynek kapui csak a kipróbáltak előtt nyílnak meg.

Megvilágítottuk a párttagság két elengedhetetlen feltételét (a program elfogadását és a pártszervezetben való munkát). Ha hozzátesszük ehhez a harmadik feltételt is, amely arra kötelezi a párttagot, hogy anyagi segítséget nyújtson a pártnak, — akkor együtt lesznek mindazok a feltételek, amelyek jogot adnak a párttag elnevezés viselésére.

Vagyis, az Oroszországi Szociáldemokrata Munkás Párt tagjának csak az nevezhető, aki elfogadja e párt programját, a pártot anyagilag segíti és *résztvesz valamelyik pártszervezetben*.

Ez a pártszervezeti szabályzat első pontjának Lenin elvtárástól\* származó megfogalmazása.

Ez a fogalmazás, mint látjuk, teljes egészében abból a nézetből következik, amely szerint a párt centralizált szervezet, nem pedig a különálló egyének *halmaza*.

Ebben van e fogalmazás hatalmas értéke.

De íme, akadt néhány elvtárs, aki elveti a lenini fogal-

\* Lenin a forradalmi szociáldemokrácia kiváló teoretikusa és gyakorlati vezetője.



mazást, mint „szűket“ és „kényelmetlent“ és saját megfogalmazását ajánlja, amely, azt kell gondolnunk, nem lesz sem „szűk“, sem „kényelmetlen“. Martov\* megfogalmazásáról beszélünk, amelynek tárgyalásához nyomban hozzáfogunk.

Martov fogalmazása szerint „az OSzDMP tagja lehet bárki, aki elfogadja programját, a pártot anyagi eszközökkel támogatja és rendszeres, személyes segítséget nyújt neki valamelyik szervezetének vezetése alatt“. Amint látják, ebből a fogalmazásból hiányzik a párttagsághoz szükséges harmadik feltétel, amelynek értelmében a párttagok kötelesek *részvenni* valamelyik *pártszervezetben*. Ezt a határozott és elengedhetetlen feltételt Martov, mint kiderül, feleslegesnek találta és helyébe a ködös és kétséges „személyes segítség valamelyik pártszervezet vezetése alatt“ formulát vitte be fogalmazásába. Kiderül, hogy lehet valaki párttag, anélkül, hogy valamelyik pártszervezetbe tartozna (nesze nektek „párt!“) és anélkül, hogy kötelesnek tartaná alárendelni magát a párt akaratának (nesze nektek „pártfegyelem“!)! No, de hogyan vezetheti „rendszeresen“ a párt azokat a személyeket, akik nem tartoznak egyik pártszervezetbe sem és akik, következésképp, nem tartják feltétlenül kötelezőnek magukra nézve, hogy alárendeljék magukat a pártfegyelemnek?

Íme az a kérdés, amelyen összetörik a pártszervezeti szabályzat első pontjának Martovtól származó fogalmazása és amely kérdés mesteri megoldást talál Lenin fogalmazásában, minthogy az határozottan elismeri a *valamely párt-szervezetben való részvételt*, mint a párttagság harmadik és elengedhetetlen feltételét.

Ki kell csak dobnunk Martov fogalmazásából a „személyes segítség valamelyik pártszervezet vezetése alatt“ ködös és minden értelmet nélkülöző formuláját. Enélkül a feltétel nélkül Martov fogalmazásában csak két feltétel marad (a program elfogadása és az anyagi segítség), amelyeknek önmagukban semilyen értékük nincs, minthogy minden felesleges „elfogadhatja“ a pártprogramot és anyagi segítséget

\* Martov az „Iszkra“ egyik szerkesztője.



nyújthat a pártnak, ami egyáltalán nem jogosítja fel arra, hogy a párt tagja legyen.

Nesze nektek a „kényelmes“ fogalmazás!

Mi azt mondjuk, hogy a párt valódi tagjainak semmi esetre sem szabad megelégedniök csupán a pártprogram elfogadásával, hogy feltétlenül az elfogadott program megvalósítására kell törekedniök. Martov azt feleli erre: túlságosan szigorúan jártok el, merthogy a párttag számára nem olyan nagyon elengedhetetlen az elfogadott program megvalósítása, ha nem zárkózik el a pártnak nyújtandó anyagi segítségtől és ehhez hasonlóktól. Martov mintegy sajnál néhány „szociáldemokrata“ fecsegőt és nem akarja előttük becsukni a párt kapuját.

Mi azt mondjuk, továbbá, hogy mivel a program megvalósításához harc szükséges, a harchoz pedig — egyesülés, ezért a párt leendő tagjának kötelessége, hogy be-menjen valamelyik szervezetbe, összeolvassza saját kívánságait a párt kívánságaival és a párttal együtt vezesse a proletárok harcos hadseregét, azaz a centralizált párt megbonthatatlan csapataiba szerveződjek. Martov azt feleli erre: nem olyan nagyon szükséges, hogy a párttagok megbonthatatlan csapatokban szerveződjenek, szervezetekben egyesüljenek, az egyénenként való harccal is boldogulhatunk.

Hát akkor micsoda is a mi pártunk? — kérdezzük. Magányosok véletlen halmaza, vagy pedig a vezetők egységes szervezete? És ha a vezetők szervezete, lehet-e e szervezet tagjainak számítani azt, aki nem tartozik bele, aki, ilyenformán, nem tartja feltétlen kötelességének, hogy alárendelje magát fegyelmének? Martov azt feleli erre, hogy a párt nem szervezet, azaz helyesebben, a párt *szervezetlen* szervezet (nesze nektek „centralizmus“!)

Amint látható, Martov véleménye szerint pártunk nem centralizált szervezet, hanem a helyi szervezetek és „szociáldemokrata“ egyének halmaza, olyan egyéneké, akik elfogadták pártprogramunkat, stb. De ha pártunk nem centralizált szervezet, akkor nem lesz erő, amelynek kapui csak a kipróbáltak előtt nyílnak meg. És valóban, Martov számára, amint ez meghatározásából kiviláglik, a párt *nem*



erőd, hanem bankelt, ahová minden együttérzőnek szabad a belépés. Egy kevéske tudás, ugyanannyi együttérzés, némi anyagi segítség és a dolog kész, az embernek teljesen jogában áll a párt tagjai közé tartozni. Ne hallgassatok azokra — bátorítja Martov a beijedt „párttagokat” — ne hallgassatok azokra az emberekre, akik szerint a párttag köteles bemenni valamelyik pártszervezetbe és, ilymódon alávétetni kívánságait a párt kívánságainak. Először is, nehéz az embernek beleegyezni ezekbe a feltételekbe, hiszen nem tréfádolog saját kívánságait a párt kívánságai alá rendelni! Másodszor pedig, fejtegetéseimben már rámutattam, hogy e néhány ember véleménye helytelen. Így hát, uraim, az istenre kérem, parancsoljanak . . . a bankettre!

Martov mintha sajnálna bizonyos professzorokat és gimnazistákat, akik nem szánják rá magukat, hogy kívánságaikat a párt kívánságai alá rendeljék, és ilymódon rést üt pártunk erődjén, amelyen keresztül ezek a tisztelt urak csempészáruként becsúszhatnak pártunkba. Megnyitja a kapukat az opportunizmus előtt és teszi ezt akkor, amikor a proletariátus osztálytudatát sokezer ellenség szorongatja!

De ez még nem minden. A dolog úgy áll, hogy hála Mártov kétes formulájának, az opportunizmus lehetsége pártunkban más oldalról is felmerül.

Martov fogalmazásában, mint tudjuk, csak a program elfogadásáról van szó, a taktikáról és a szervezetről pedig — egy hang sincs, ugyanakkor, amikor a párt egységéhez a szervezeti és taktikai nézetek egysége éppolyan mértékben szükséges, mint programbavágó nézeteinek egysége. Azt mondhatják nekünk erre, hogy erről Lenin elvtárs fogalmazásában sincs szó. Igaz! De hiszen Lenin elvtárs formulájában nem is szükséges erről beszélni! Vagy nem magától értetődik-e, hogy aki valamelyik pártszervezetben dolgozik és ilyenformán együtt harcol a párttal és aláveti magát a pártfegyelemnek, nem követhet más taktikát és más szervezeti elveket, mint a párt taktikáját és a párt szervezeti elveit. De mit mondjunk arról a „párttagról”, aki elfogadta a pártprogramot, de nem tartozik egyik pártszervezethez sem? Milyen biztosíték van arra, hogy e „tag” taktikája és



szervezeti nézetei olyanok lesznek, mint a párté és nem más-félék! Ez az, amit nem tud megmagyarázni nekünk Martov formulája! És Martov fogalmazásának eredményeként egy különös „párt” maradna a kezünkben: a „tagok” programja egyféle (ez még kérdéses!), de taktikai és szervezeti nézeteik — különbözők! Ideális változatosság! Miben nem fog pártunk egy banquetra hasonlítani?

Csak egyet kell még megkérdezni: hová dobjuk ki azt az ideológiai és gyakorlati centralizmust, amelyet a II. pártkongresszus ránhagyott és amely gyökeresen ellentmond Martov formulájának? Nem kétséges, hogy ha választásra kerül a sor, akkor helyesebb lenne Martov formuláját kidobni.

Ime, milyen értelmetlen fogalmazást kínál nekünk Martov Lenin elvtárs megfogalmazásával szemben.

Megnemértés eredményének tartjuk a második pártkongresszus határozatát, amely (a kongresszus) elfogadta Martov fogalmazását és kifejezésre juttatjuk azt a reményünket, hogy a harmadik pártkongresszus kétségtelenül kijavítja a második kongresszus hibáját és Lenin elvtárs fogalmazását fogadja el.

Ismételjük röviden az elmondottakat. A harc színterére kilépett a proletárok hadserege. Ha minden hadseregnek szüksége van élcsapatra, akkor ennek a hadseregnek is kell ilyen csapat. Ezért jött létre a proletárvezetők csoportja — az Oroszországi Szociáldemokrata Munkás Párt. Mint egy meghatározott hadsereg élcsapatának, ennek a pártnak, először, fel kell fegyverkezve lennie saját programjával, taktikájával és szervezeti elvével és másodszor, tömör szervezetnek kell lennie. Ha megkérdezzük: kit nevezhetünk az Oroszországi Szociáldemokrata Munkás Párt tagjának, ez a párt csak egy feleletet adhat erre: azt, aki elfogadja a párt programját, anyagilag segíti a pártot és valamelyik pártszervezetben dolgozik.

Éppen ezt a szemmel látható igazságot fejezte ki Lenin elvtárs is kitűnő megfogalmazásában.



## A MARXISTA PÁRT SZERVEZETI ALAPELVEI

Lenin „Egy lépés előre, két lépés hátra“ című művének (1904 május) ismertetése. „A Szovjetunió Kommunista (bolsevik) Pártjának Története“ II. fejezetéből.

Az „Iszkra“<sup>1</sup> a mensevikek kezén a Lenin s a bolsevikok elleni harc eszköze lett; a mensevik opportunizmust propagálta főleg a szervezeti kérdések terén. A mensevikek az „ökonomistákkal“ és a bundistákkal való egyesülésük után az „Iszkra“ hasábjain hadjáratot indítottak — mint maguk mondták — a leninizmus ellen. Plechánov nem tudott a békítgetés álláspontján megmaradni és rövid idő múlva szintén csatlakozott ehhez a hadjáratához. A dolgok logikája szerint így is kellett történnie: aki az opportunistaikkal való megbékéléshez ragaszkodik, az feltartóztatlanul az opportunizmusba süllyed. Az új „Iszkra“ hasábjairól, mint a bőség szarujából, csak úgy ömlöttek a cikkek és nyilatkozatok arról, hogy a pártnak nem kell szervezett egészek lennie, hogy a párton belül meg kell engedni szabad csoportok és egyének létezését, akik nem kötelesek magukat a pártszervek határozatainak alávetni; hogy minden intellektuелnek, aki a párttal szimpatizál és „minden sztrájkolónak“ és „minden tüntetőnek“ meg kell engedni, hogy pártagnak tekintse magát; hogy az a követelés, hogy a párt minden határozatának alá kell vetniök magukat, tulajdonképen „formai bürokratizmus“; az a követelés, hogy a kisebbség magát a többség akaratának alávesse, a párt-

<sup>1</sup> „Iszkra“ (Szikra) — az Oroszországi Szociáldemokrata Munkáspárt 1900 decemberében alapított lapja, mely a IV. kongresszus (1903) után a mensevikek kezére került. — Szerk.



tagok akaratának „mechanikus elnyomása“; s az a követelés, hogy a párt minden tagja, a vezetők épúgy, mint az egyszerű párttagok, magukat a párt fegyelmének egyformán alávéssék, a „jobbágyság“ bevezetése a pártba; hogy „nekünk“ a pártban nem a centralizmus, hanem az anarchista „autonomizmus“ kell, amely minden egyes személynek és pártszervezetnek megadja a jogot arra, hogy a párt határozatait ne hajtsa végre.

Ez a szervezeti feslettségnek, a pártszerűség és a pártfegyelem aláásásának féktelen propagandája volt; az intellektuel individualizmus dicsérete, az anarchista fegyelmezetlenség igazolása.

A mensevikek szemelláthatóan visszafelé rángatták a pártot attól, amit a II. kongresszuson már elért, a szervezeti szétdaraboltság, a kontárkodás, az egyletesdi felé.

A mensevikeknek határozott választ kellett adni.

A választ Lenin adta meg „Egy lépés előre, két lépés hátra“ című 1904 májusában megjelent, híres könyvében.

Lenin ebben a művében a következő szervezeti alapelveket fejtette ki, amelyek később a bolsevik párt szervezeti alapjául szolgáltak.

1. A marxista párt a munkásosztály egy része, csapata. De a munkásosztálynak sok csapata van s világos, hogy a munkásosztálynak nem minden csapata nevezhető a munkásosztály pártjának. A párt mindenekelőtt abban különbözik a munkásosztály többi csapataitól, hogy nem közönséges csapata, hanem *élcsapata*, *öntudatos csapata*, *marxista csapata*, amely fel van fegyverezve a társadalmi élet ismeretével, a társadalmi élet fejlődési törvényeinek, az osztályharc törvényeinek ismeretével és ez ismeretei alapján a munkásosztályt vezetni, harcát irányítani tudja. Ezért nem szabad a pártot és a munkásosztályt összecserélni, ahogy nem szabad az egészet annak egy részével összecserélni, s nem lehet azt követelni, hogy minden sztrájkoló párttagnak tekinthesse magát, mert aki a pártot és az osztályt összecseréli, az a párt öntudatának színvonalát „az egyszerű sztrájkoló“ színvonalára szállítja le: az a pártot, mint a munkásosztály öntudatos élcsapatát, megsemmisíti.



A párt feladata nem az, hogy színvonalát az „egyszerű sztrájkoló” színvonalára *süllyessze*, hanem az, hogy *fel-emelje* a munkások tömegeit, *felemelje* „az egyszerű sztrájkoló” a párt színvonalára. .

„Mi az osztály pártja vagyunk — írta Lenin — s ezért *csaknem az egész osztálynak* (és háborús időkben, a polgárháború idején, az egész osztálynak is) pártunk vezetése alatt kell cselekednie, a lehető legszorosabban csatlakoznia kell pártunkhoz, de pusztá ábrándozás („maniloviáda”) és „hátulkullogás” („chvosztizmus”) volna azt hinni, hogy amíg a kapitalizmus fennáll, valaha is megtörténhetne, hogy majdnem az egész osztály vagy az egész osztály az öntudatnak és aktivitásnak olyan színvonalára képes emelkedni, mint élcsapata, mint a szociáldemokrata párt. Nincs épeszű szociáldemokrata, aki kételkednék abban, hogy a kapitalizmusban még a szakszervezet (ez az egyszerűbb, a kevésbé fejlett rétegek tudatosságához közelebbálló organizáció) sincs abban a helyzetben, hogy csaknem az egész vagy az egész munkásosztályt átfogja. Csak magunkat ámítanók, szemünket húnynók be óriási feladataink előtt, leszűkítenők ezeket a feladatokat — hogyha elfelejtenők a különbséget az élcsapat és az élcsapat felé vonzódó tömegek között, hogyha elfelejtenők az élcsapatnak azt az állandó kötelességét, hogy mind szélesebb és szélesebb rétegeket emeljen fel erre az élcsapat-színvonalra.” (Lenin Művei VI. köt., 205—206. old., oroszul.)

2. A párt a munkásosztálynak nemcsak öntudatos élcsapata, hanem egyszersmind a munkásosztály *szervezett csapata* is, amelynek megvan a maga fegyelme, s ez a tagok számára kötelező. Ezért a párt tagjai kötelesek a párt valamely szervezetének tagja lenni. Ha a párt nem volna az osztály *szervezett csapata*, nem volna *rendszerbe foglalt szervezett*, hanem egyszerűen emberek összesege, akik magukat a párt tagjainak mondják, de nem tartoznak a párt valamely szervezetéhez és nincsenek *szervezve*, ami annyit jelent, hogy **nem** kötelesek magukat a párt határozatainak alávetni, akkor a pártnak egységes akarata sohasem lehetne, sohasem tudná



tagjai egységes fellépését megvalósítani, ennél fogva nem volna meg a lehetősége arra, hogy a munkásosztály harcát vezesse. A párt csak abban az esetben tudja a munkásosztály harcát gyakorlatilag vezetni és egy célra irányítani, ha valamennyi tagja egy egységes, közös csapatban meg van szervezve, ha tagjait az akarat egysége, a cselekvés egysége, a fegyelem egysége forrasztja össze.

A mensevikek ellenvetése, hogy akkor sok intellektuel — mondjuk professzor, diák, gimnazista és így tovább — a párton kívül marad, mert nem akarnak a párt egyik vagy másik szervezetébe belépni, vagy azért, mert húzódoznak a pártfegyelemtől, vagy pedig azért — ahogy Plechánov a II. kongresszuson mondta — mert „magukra nézve lealacsonyítónak tekintik, hogy ehhez vagy ahhoz a helyi szervezethez tartozzanak“ — a mensevikeknek ez az ellenvetése magukat a mensevikeket üti, hiszen a pártnak nem kellenek olyan tagok, akik húzódoznak a pártfegyelemtől és félnek attól, hogy a pártszervezetbe belépjenek. A munkások nem félnek a fegyelemtől és a szervezettségtől s szívesen lépnek be a szervezetbe, ha elhatározták, hogy a párt tagjai lesznek. A fegyelemtől és szervezettségtől csak az individualista hajlamú értelmiségiek félnek, és ezek csakugyan kívül is maradnak a párton. De ez így is van rendjén, mert ezáltal a párt megszabadul az ingadozó elemek beözönlésétől, amely különösen most, a polgári-demokratikus forradalom kezdődő fellendülésének szakaszában, egyre erősebb.

„Ha azt mondom — írta Lenin —, hogy a párt *szervezetek összege* kell hogy legyen (és nemcsak egyszerű számtani összege, hanem komplexuma is), akkor... ezzel teljesen világosan és pontosan kifejezem azt a kívánságomat, azt a követelésemet, hogy a párt, mint az osztály élcsapata, a lehető *legszervezettebb* valami legyen, hogy a párt csak olyan elemeket fogadjon be, akik a *szervezettségnek legalább is a minimumát elismerik...*“ (Ugyanott, 203. old.)

És tovább:

„Szavakban Martov formulája a proletariátus széles



retegeinek érdekeit védi, *valójában ez a formula a burzsoá értelmiség érdekeit szolgálja, mely a proletár fegyelemtől és szervezettségtől visszaretten. Senki sem tagadhatja, hogy az értelmiséget, mint a modern tőkés társadalom külön rétegét, általában és egészében éppen individualizmusa és a fegyelemre és szervezettségre való képtelensége jellemzi*" (Ugyanott, 212. old.)

Továbbá:

„A proletariátus nem fél a szervezettségtől és a fegyelemtől . . . A proletariátus nem kívánja, hogy a professzor urakat és a gimnazista urakat, akik nem akarnak belépni a szervezetbe, a szervezet ellenőrzése alatt végzett munkájukért párttagoknak ismerjük el. Nem a proletariátusnak, hanem pártunk *egynéhány intellektueljének* nincsen elég szervezeti és fegyelmi önnevelése.“ (Ugyanott, 307. old.)

3. A párt nemcsak egyszerűen szervezett osztag, hanem a munkásosztály valamennyi szervezetei közül „a *szervezettség legfelsőbb formája*“, amely hivatva van a munkásosztály valamennyi egyéb szervezetét *vezetni*. A párt, mint az organizáció legfelsőbb formája, az osztály legjobb elemeiből áll, akik az élenjáró elmélettel, az osztályharc törvényeinek ismeretével és a forradalmi mozgalom tapasztalataival vannak felfegyverezve s így a pártnak minden lehetősége megvan arra, hogy a munkásosztály valamennyi többi szervezetét vezesse s a párt köteles is vezetni őket. A mensevikeknek az a törekvése, hogy a párt vezető szerepét lekicsinyeljék és lefokozzák, gyengíti a proletariátus valamennyi többi, a párt által vezetett szervezetét, következésképpen gyengíti és lefegyverzi a proletariátust, mert „a proletariátusnak a hatalomért folytatott harcában nincsen más fegyvere, mint a szervezettség.“ (Ugyanott, 328. old.)

4. A párt a *megtestesülése annak a kapcsolatnak*, mely a munkásosztály élcsapatát a munkásosztály milliós tömegeihez *fűzi*. Bármily kitűnő élcsapat is a párt és bármily jól van is szervezve, mégsem élhet és fejlődhet, ha nincs



kapcsolata a pártonkívüli tömegekkel, ha nem sokszorozza meg ezeket a kapcsolatait, ha nem teszi mind erősebbé őket. Ha a párt begubózik, ha magát a tömegektől elkülöníti, ha elveszti vagy csak gyöngíti is kapcsolatait saját osztályával, akkor elveszti a tömegek bizalmát és támogatását, következésképpen elkerülhetetlenül el kell pusztulnia. Hogy a párt teljes életet éljen és fejlődjön, ahhoz meg kell sokszoroznia a tömegekkel való kapcsolatát és meg kell nyernie osztálya milliós tömegeinek bizalmát.

„Ahhoz, hogy szociáldemokrata párt legyünk — mondta Lenin — „éppen az *osztály támogatását* kell megnyernünk.“ (Lenin Művei VI. köt., 208. old., oroszul.)

5. Ahhoz, hogy a párt helyesen működhessen és tervszerűen vezethesse a tömegeket, a *centralizmus* alapján kell szervezkednie, egységes szervezeti szabályzattal, egységes pártfegyelemmel, élén egységes vezetőszer vível: a pártkongresszussal és — a kongresszusok közötti időben — a párt Központi Bizottságával, gondoskodnia kell arról, hogy a kisebbség a többségnek, az egyes szervezetek a központnak, az alsóbb szervezetek a felsőknek alávéssék magukat. E feltételek nélkül a munkáosztály pártja valóságos párt nem lehet, az osztály vezetésének feladatait nem teljesítheti.

Természetes, hogy a párt a cári önkényuralom viszonyai között illegális volt s ezért az akkori időkben a pártszervezetek nem épülhettek fel az alulról való választások alapján, hiszen a párt kénytelen volt szigorúan konspiratív jelleget ölteni. Lenin azonban úgy vélte, hogy ez csak *ideiglenes* jelenség pártunk életében, mely megszűnik a cárizmus megsemmisítésének első napjától kezdve. Akkor a párt nyílt lesz, legális és a pártszervezetek a demokratikus választások alapján fognak felépülni, a *demokratikus centralizmus* alapján.

„Azelőtt pártunk nem volt formálisan szervezett egész, hanem csupán egyes csoportok összege s ezért a csoportok között nem lehetett más viszony, csak az, hogy egymást eszmeileg befolyásolták. Most szervezett



párt lettünk és ez azt jelenti, hogy hatalmat hoztunk létre, az eszme tekintélyét a hatalom tekintélyévé változtattuk, azt jelenti, hogy az alsó pártszervezetek alárendelik magukat a felsőknek.“ (Ugyanott, 291. old.)

A mensevikeket, mert nem ismerik el a párt hatalmát es fegyelmét maguk felett, Lenin szervezeti nihilizmussal, úri anarchizmussal vádolja s erről ezt írja:

„Az orosz nihilistára ez az úri anarchizmus különösen jellemző. A pártszervezetet úgy tekinti, mint valami rémes 'gyárat', s azt, hogy a rész aláveti magát az egésznek, a kisebbség a többségnek, 'jobbágyágnak' tartja... a központ vezetése alatti munkamegosztás tragikomikus üvöltözésre készíti az ellen, hogy az embereket 'kerekekké és csavarokká' változtatják,... a párt szervezeti szabályainak említése megvető grimaszt vált ki belőle és... ezt a lenéző megjegyzést: szervezeti szabályok nélkül is megleszünk.“ (Ugyanott, 310. old.)

6. A pártnak, ha munkájában meg akarja őrizni sorai egységét, be kell vezetnie az *egységes* proletár fegyelmet, mely az összes tagokra, a vezetőkre épűgy, mint az egyszerű tagokra *egyformán* kötelező. Ennélfogva a pártban nem lehet különbség a „kiválasztottak“ közt, akikre a pártfegyelem nem kötelező, és a „nem-kiválasztottak“ között, akik kötelesek magukat a pártfegyelemnek alávetni. E nélkül a feltétel nélkül a párt épsége és sorainak egysége nem biztosítható.

„Hogy Martov és társai — írta Lenin — teljesen híján vannak minden *józan* érvnek a kongresszus által kijelölt szerkesztőséggel szemben, azt legjobban illusztrálja saját mondásuk: 'Mi nem vagyunk jobbágyok!'... A burzsoá intellektuel pszichológiája, aki magát a tömeg-organizáció és a tömeg-fegyelem fölött álló 'kiválasztott lénynek' tekinti, sajátoságos élel dombo-rodik itt ki... Az értelmiségi individualizmus...



minden proletár szervezetet és fegyelmet jobbagyságnak tekint." (Ugyanott, 282. old.)

És tovább:

„Amily mértékben nálunk a *valóságos* párt kialakul, olyan mértékben kell az öntudatos munkásnak megtanulni azt, hogy különbséget tegyen a proletár sereg harcosának pszichológiája és a burzsoá értelmiséginek pszichológiája között, aki anarchista frázisokkal páváskodik; meg kell tanulnia, hogy ne csak az egyszerű párttagoktól *követelje* a pártköteleességek teljesítését, hanem a vezető emberektől is." (Ugyanott, 312. old.)

Lenin, mikor a nézeteltérések elemzését összefoglalta és a mensevikek állásfoglalását „szervezeti opportunizmusnak” nevezte, úgy vélte, hogy a mensevizmus egyik fő-bűne az, hogy lebecsüli a *pártszervezetnek*, mint a proletariátus felszabadításáért folyó harc fegyverének jelentőségét. A mensevikek úgy vélték, hogy a proletárpárt *szervezetének* nincs komoly jelentősége a forradalom győzelmé szempontjából. A mensevikekkel ellentétben Lenin véleménye az volt, hogy a győzelemhez *nem elég* a proletariátusnak csupán *ideológiai* egyesítése — ahhoz, hogy győzzünk, okvetlen szükség van arra, hogy az eszmei egységet „a proletariátus szervezettségének anyagi egységével” *megerősítsük*. Lenin véleménye szerint a proletariátus csak ilyen feltétel mellett válhat legyőzhetetlen erővé.

„A proletariátusnak a hatalomért folytatott harcában — írta Lenin — a szervezettségen kívül más fegyvere nincs. A proletariátus, amelyet a polgári világban uralkodó anarchikus verseny széttagol, amelyet a tőkének végzett kényszermunka gyötör, amelyet állandóan az inség, az elvadulás, a züllés mélyére löknek, a proletariátus legyőzhetetlen erővé csak azáltal lehet és feltétlenül lesz is, ha a marxizmus elveiben való eszmei egységét a szervezettség anyagi egysége erősíti meg, mely a dolgozók millióit a munkásosztály hadseregévé tömöríti. Ennek a hadseregnek sem az orosz önkényuralom korhadó hatalma, sem a nemzetközi

kapitalizmus hanyatló ereje nem tud ellenállni." (Lenin  
Művei, VI. köt., 328. old., oroszul.)

Lenin ezekkel a jóslatszerű szavakkal fejezi be könyvét.  
Ezek azok az alapvető szervezeti tételek, amelyeket  
Lenin „Egy lépés előre, két lépés hátra” című híres köny-  
vében kifejtett.

Le

bo  
ma  
va  
od  
tör  
ön  
ma

és  
a l  
ho  
ha  
ne  
2  
me  
kis  
ele  
bu  
tún  
zel  
me  
feg  
ség



## A BOLSEVIKOK SIKERÉNEK EGYIK ALAPVETŐ FELTÉTELE

(A pártfegyelemről)

Lenin: „A baloldaliság — a kommunizmus gyermekbetegsége” c. brosurájának (1920 május) II. fejezete.

Most bizonyára majdnem mindenki látja már, hogy a bolsevikok nemhogy két és félévig, de két és félhónapig sem maradhattak volna hatalmon pártunk legszigorúbb, valóban vasfegyelme nélkül, anélkül a legteljesebb és határtalanul odaadó támogatás nélkül, amelyben a munkásosztály egész tömege, azaz a munkásosztály összes gondolkodó, becsületes, önfeláldozó, befolyásos, az elmaradt rétegeket vezetni vagy magukkal ragadni képes elemei a pártot részesítették.

A proletariátus diktatúrája az új osztálynak legádázabb és legkíméletlenebb háborúja a hatalmasabb ellenség ellen, a burzsoázia ellen, amelynek ellenállását megtízszerezte az, hogy megdöntötték (ha csak egy országban is) és amelynek hatalma nemcsak a nemzetközi tőke erejében, a burzsoázia nemzetközi kapcsolatainak erejében és szilárdságában, hanem a szokás erejében, a kistermelés erejében áll. Mert kistermelés, sajnos, a világon még nagyon-nagyon sok maradt; a kistermelés pedig szüntelenül, minden nap, minden órában elemi erővel és tömegméreteken szüli a kapitalizmust és a burzsoáziát. Mindezeknél az okoknál fogva a proletárdiktatúra elkerülhetetlenül szükséges és a burzsoázia feletti győzelem lehetetlen hosszú, makacs, elkeseredett, életre-halálra menő háború nélkül, olyan háború nélkül, amely kitartást, fegyelmezettséget, határozottságot, hajthatatlanságot és egy-  
sleges akaratot követel.

Ismétlem, az oroszországi proletariátus győzelmes dikta-



túrájának tapasztalatai mindazoknak, akik nem tudnak gondolkodni, vagy akiknek nem kellett erről a kérdésről gondolkozniok, szemléltetően megmutatták, hogy a feltétlen központosítás és a proletariátus legszigorúbb fegyelme egyik alapvető feltétele a burzsoázia feletti győzelemnek.

Erről gyakran szoktak beszélni. De távolról sem eleget gondolkoznak azon, hogy mit jelent ez, hogy milyen körülmények között lehetséges ez? Nem kellene-e a szovjet hatalom és a bolsevikok címére leadott üdvözlőlevelet *gyakrabban* kiegészíteni azoknak az okoknak legkomolyabb *elemzésével*, *amelyeknél fogva* a bolsevikok meg tudták teremteni a proletariátus számára nélkülözhetetlen fegyelmet?

A bolsevizmus, mint politikai eszméáramlat és mint politikai párt, 1903 óta áll fenn. Csak a bolsevizmusnak fennállása *egész* idejét felölelő történelme magyarázhatja meg kielégítően, hogy miért tudta kialakítani és a leg súlyosabb viszonyok között fenntartani a proletariátus győzelme számára szükséges vasfegyelmet.

És mindenekelőtt felmerül a kérdés: mi tartja a proletariátus forradalmi pártjának fegyelmét, mi ellenőrzi, mi erősíti? Először is a proletár élcsapat öntudatossága és a forradalommal szemben tanúsított odaadása, kitartása, önfeláldozása, hősiessége. Másodszor, az a képessége, hogy kapcsolatba kerüljön, közelségbe jusson, bizonyos mértékig, ha úgy tetszik, egybeolvadjon a dolgozók legszélesebb tömegeivel, mindenekelőtt a proletártömeggel, *de a nemproletár dolgozó tömeggel is*. Harmadszor, annak a politikai vezetésnek helyessége, amelyet ez az élcsapat megvalósít, politikai sztratégiájának és taktikájának helyessége, feltéve, hogy a legszélesebb tömegek *saját tapasztalataik alapján* győződjenek meg a vezetés helyességéről. E feltételek nélkül a fegyelem oly forradalmi pártban, amely valóban az élenjáró osztály pártja tud lenni, amely osztálynak a burzsoáziát meg kell döntenie és az egész társadalmat át kell alakítania, megvalósíthatatlan. Ezek nélkül a feltételek nélkül a fegyelem megteremtésére irányuló kísérletek feltétlenül szószátyárkodássá, frázisokká, komédiává válnak. Másfelől azonban ezek a feltételek nem jöhetnek egyszerre létre. Csak hosszú munka, nehéz tapasztalatok útján jönnek létre; kialakulásu-



kat csak a helyes forradalmi elmélet könnyíti meg, amely viszont nem dogma, hanem véglegesen csak a valóban tömegjellegű, valóban forradalmi mozgalom gyakorlatával való szoros kapcsolatban alakul ki.

Ha a bolsevizmus 1917—1920-ban, példátlanul súlyos viszonyok között ki tudta alakítani és sikeresen meg tudta valósítani a legszigorúbb központosítást és vasfegyelmet, akkor ennek oka egész egyszerűen Oroszország számos történelmi sajátosságában rejlik.

Egyrésről: a bolsevizmus 1903-ban a marxizmus elméletének legszilárdabb alapján keletkezett. Azt, hogy ez a forradalmi elmélet — és csak ez a forradalmi elmélet — helyes, nemcsak az egész 19. század nemzetközi tapasztalatai bizonyították be, hanem különösen az oroszországi forradalmi eszme tévelygéseinek és ingadozásainak, tévedéseinek és csalódásainak tapasztalati is. Vagy félévszázadon át, körülbelül a múlt század 40-es éveitől a 90-es évekig, a haladás eszméje Oroszországban, a példátlanul vad és reakciós cárizmus nyomása alatt, sóvárogva keresett helyes forradalmi elméletet és csodálatos buzgalommal és alapossággal kísérte figyelemmel ezen a téren Európa és Amerika minden „legújabb vívmányát“. A marxizmust, mint az egyedül helyes forradalmi elméletet, Oroszország valóban *kiszenvedte* magának félszázados hallatlan kínok és áldozatok, példátlan forradalmi hősiesség, hihetetlen energia és körülát nem ismerő kutatás, tanulás, praktikus kipróbálás, csalódások, Európa tapasztalatainak megvizsgálása és a mieinkkel való összehasonlítása árán. Hála a cárizmus által kikényszerített emigrációnak, Oroszország a 19. század második felében oly gazdag nemzetközi összeköttetésekkel rendelkezett, oly egyszerűen volt értesülve a forradalmi mozgalmak nemzetközi formáiról és elméleteiről, mint a világnak semmiféle más országa sem.

Másrésről: a bolsevizmus, amely ezen a gránitkemény elméleti alapon keletkezett, oly 15 éves (1903—1917) gyakorlati történelmet élt át, amelynek, a tapasztalatok gazdagságát tekintve, az egész világon nincsen párja. Mert ez alatt a 15 év alatt egy ország sem élt át még megközelítőleg sem annyit forradalmi tapasztalatok tekintetében, a mozgalom



különböző formái — a legális és illegális, a békés és viharos, a földalatti és a nyílt, az elszigetelt csoportokra korlátozódó és a tömegeket felölelő, a parlamenti és a terrorista forma — váltakozásának gyorsasága és sokfélesége tekintetében. Egy országban sem összpontosult ily rövid időközön belül a modern társadalom valamennyi osztálya harci formáinak, árnyalatainak, módszereinek ilyen gazdagsága; és ez a harc, az ország elmaradottsága és a cárizmus jármának nehéz súlya miatt, különösen gyorsan érett meg, különösen mohón és sikeresen sajátította el az amerikai és európai politikai tapasztalatok megfelelő „legújabb vívmányait“.



MARXISTA PÁRT AZ IMPERIALIZMUS  
ÉS PROLETÁRFORRADALOM KORÁBAN

Sztálin „A leninizmus alapjai“ c. művének (1924)

VIII. fejezete

A PÁRT

A forradalom előtti periódusban, a többé-kevésbé békés fejlődés időszakában, mikor a II. Internacionále pártjai a munkásmozgalom uralkodó tényezői voltak és a harc parlamenti formáit tekintették a harc fő formáinak — ilyen viszonyok között a pártnak nem volt és nem is lehetett az a komoly és döntő jelentősége, amelyre később, a nyílt forradalmi összeütközések idején tett szert. Kautsky, védelmezve a II. Internacionálét az ellene irányuló támadások ellen, azt mondta, hogy a II. Internacionále pártjai a béke és nem a háború eszközei, hogy éppen ezért nem tudtak semmi komoly lépést tenni a háború idején, a proletariátus forradalmi fellépésének periódusában. Ez csakugyan igaz. De mit jelent ez? Ez azt jelenti, hogy a II. Internacionále pártjai nem alkalmasak a proletariátus forradalmi harcára, nem a proletariátus harcos pártjai, melyek a munkásokat a hatalomra vezetik, hanem a parlamenti választásokhoz és parlamenti harcokhoz alkalmazkodó választási apparátusok. Ezzel magyarázható meg tulajdonképpen az a tény, hogy a II. Internacionále opportunistáinak uralma idején nem a párt, hanem a parlamenti frakció volt a proletariátus fő politikai szervezete. Közismert dolog, hogy a párt abban az időben a valóságban csak a parlamenti frakció függeléke, annak segédeszköze volt. Aligha szorul bizonyításra az, hogy ilyen viszonyok között, amikor a proletariátus élén



ilyen párt állott, szó sem lehetett a proletariátus előkészítéséről a forradalomra.

Gyökerestől megváltozott azonban ez a helyzet az új periódus beálltával. Az új periódus az osztályok nyílt összeköztéseinek periódusa, a proletariátus forradalmi fellépésének periódusa, a proletárforradalom periódusa, az a periódus, melyben az erőket közvetlenül elő kell készíteni az imperializmus megdöntésére, arra, hogy a proletariátus a hatalmat kezébe ragadja. Ez a periódus új feladatokat tűz a proletariátus elé; ezek: az egész pártmunka átépítése új, forradalmi alapokon, a munkások nevelése a hatalomért vívandó forradalmi harc szellemében, a tartalékok előkészítése és összevonása, szövetség a szomszédos országok proletariátusával, szilárd kapcsolat teremtése a gyarmati és függő országok felszabadító mozgalmával stb., stb. Azt hinni, hogy ezek az új feladatok megoldhatók a parlamentarizmus békés viszonyai között nevelkedett szociáldemokrata pártok erőivel — annyit jelent, mint reménytelen kétségbeesésre és elkerülhetetlen vereségre kárhóztatni magunkat. Ha a proletariátus, ilyen feladatokkal a vállán, továbbra is megmarad a régi pártok vezetése alatt, ez azt jelenti, hogy a teljes lefegyverzettség állapotába kerül. Aligha szorul bizonyításra, hogy a proletariátus a dolgok ilyen alakulásába nem nyugodhatott bele.

Ezért volt szükség új, harcos, forradalmi pártra, olyan pártra, mely elég bátor ahhoz, hogy a proletariátust harcba vezesse a hatalomért, elégge tapasztalt ahhoz, hogy a forradalmi helyzet bonyolult viszonyai között eligazodjék és elég hajlékony ahhoz, hogy a céljához vezető úton minden zátonyt elkerüljön.

Ilyen párt nélkül gondolni sem lehet az imperializmus megdöntésére, a proletárdiktatura kivívására.

Ez az új párt a leninizmus pártja.

Mik ennek az új pártnak sajátosságai?

1. *A párt, mint a munkásosztály élcsapata.* A pártnak mindenekelőtt a munkásosztály élénjáró csapatának kell lennie. A pártnak fell kell vennie magába a munkásosztály legjobb elemeit, tapasztalataikat, forradalmiságukat, határ-



talán odaadásukat a proletariátus ügye iránt. De ahhoz, hogy valóban élenjáró csapat legyen, a pártnak fel kell magát szerelnie a forradalmi elmélettel, a mozgalom törvényeinek ismeretével, a forradalom törvényeinek ismeretével. E nélkül nem képes a proletariátust magával vinni. A párt nem lehet igazi párt, ha csak annak regisztrálására szorítkozik, amit a munkásosztály tömegei átélnek és gondolnak, ha az ösztönös mozgalom uszályában vonszolódik, ha nem ért hozzá, hogy az ösztönös mozgalom renyheségét és politikai közömbösségét legyűrje, ha nem tud a proletariátus pillanatnyi érdekeinél magasabbra emelkedni, ha nem tudja a tömegeket a proletariátus osztályérdekeinek színvonalára emelni. A pártnak a munkásosztály előtt kell járnia, messzebb kell látnia, mint a munkásosztálynak, vezetnie kell a proletariátust és nem szabad az ösztönösség uszályában vonszolódnia. A II. Internacionále „chvosztizmust“<sup>1</sup> prédikáló pártjai: burzsoá politikát folytatnak, mely a proletariátust arra kárhóztatja, hogy eszköz legyen a burzsoázia kezében. Csak az a párt, mely a proletariátus élcsapatának álláspontjára helyezkedett és a tömegeket fel tudja emelni a proletariátus osztályérdekeinek színvonalára — csak az ilyen párt képes a munkásosztályt a trade-unionizmus útjáról letéríteni és önálló politikai erővé tenni. A párt a munkásosztály politikai vezére.

Előbb már beszéltem a munkásosztály harcának nehézségeiről, a harc körülményeinek bonyolult voltáról, sztratégiáról és taktikáról, tartalékokról és manőverezésről, előnyomulásról és visszavonulásról. Ezek a viszonyok nem kevésbé bonyolultak, ha ugyan nem bonyolultabbak, mint a háború viszonyai. Ki tud ilyen viszonyok közt tájékozódni, ki adhat a proletariátus milliós tömegeinek helyes orientációt? Nincs hadsereg, amely háborúban tapasztalt vezérkar nélkül ellehetne, ha csak nem akarja magát vereségre kárhóztatni. Vajjon nem világos-e, hogy a proletariátus még kevésbé lehet meg, ily tapasztalt vezérkar nélkül, ha csak nem akarja magát esküdt ellenségei kénye-kedvére kiszolgáltatni? De hol ez a vezérkar? Ez a vezérkar csak a proletariátus forradalmi pártja lehet. A munkásosztály, ha nincs forradalmi

<sup>1</sup> Uszálypolitikát, hátulkullogást. — Szerk.



pártja, vezérkar nélküli hadsereg. A párt a proletariátus harci vezérkara.

A párt azonban nem lehet csak *élenjáró* csapat. Egerszermind az osztály csapatának is kell lennie, az osztály részének, melyet léte összes gyökerei szorosan az osztályhoz kapcsolnak. Az élenjáró csapat és a munkásosztály egyéb tömege közti különbség, a párttagság és a pártönkivüliek közti különbség, nem tűnhetik el, míg az osztályok el nem tűntek, míg a proletariátus más osztályokból egészítődik ki, míg a munkásosztály a maga egészében nem emelkedhetik fel az élenjáró csapat színvonalára. Ámde a párt megszűnnék párt lenni, ha ez a különbség szakadássá válna, ha a párt önmagába zárkoznék és a pártönkivüli tömegektől elszakadna. A párt nem vezetheti az osztályt, ha nem kapcsolódik össze a pártönkivüli tömegekkel, ha a párt és a pártönkivüli tömegek között nincs összeforrás, ha ezek a tömegek nem fogadják el a párt vezetését, ha a pártnak a tömegeknél nincs erkölcsi és politikai hitele. Nemrégiben pártunk kétszázezer új munkástagot vett fel. Figyelemreméltó ebben az a körülmény, hogy ezek nem annyira maguk jöttek a pártba, mint amennyire a többi pártönkivüli tömeg küldte őket, mely az új tagok felvételében aktív szerepet játszott; jóváhagyása nélkül új tagot egyáltalán nem vettek fel. Ez a tény arról tanúskodik, hogy a pártönkivüli munkások széles tömegei a mi pártunkat a *saját* pártjuknak, hozzájuk *közelálló*, velük *egy-hús-vér* pártnak tekintik, melynek kiszélesítésében és megerősítésében mélységesen érdekeltek s melynek vezetésére önként rábízák sorsukat. Aligha kell bizonyítgatni, hogy e megfoghatatlan erkölcsi szálak nélkül, melyek a pártot a pártönkivüli tömegekkel összefűzik, a párt nem lehetne osztályának döntő ereje. A párt elszakíthatatlanul a munkásosztály része.

„Mi — mondja Lenin — az osztály pártja vagyunk és ezért *csaknem az egész osztálynak* (és háborús időkben, a polgárháború idején, az egész osztálynak is) pártunk vezetése alatt kell cselekednie, a lehető legszorosabban csatlakoznia kell pártunkhoz, de pusztán ábrándozás és *„hátulkullogás”* volna azt hinni, hogy *amíg a kapitaliz-*



mus fennáll, valaha is megtörténhetne, hogy majdnem az egész osztály vagy az egész osztály az öntudatnak és aktivitásnak olyan színvonalára képes emelkedni, mint élcsapata, mint a szociáldemokrata párt. Nincs épeszű szociáldemokrata, aki kételkednék abban, hogy a kapitalizmusban még a szakszervezet (ez az egyszerűbb, a kevésbé fejlett rétegek tudatosságához közelebbálló organizáció) sincs abban a helyzetben, hogy csaknem az egész vagy az egész munkásosztályt átfogja. Csak magunkat ámitánók, szemünket hűnynők be óriási feladataink előtt, leszűkítünk ezeket a feladatokat — hogyha elfelejtünk a különbséget az élcsapat és az élcsapat felé vonzó tömegek között, hogyha elfelejtünk az élcsapatnak azt az állandó köteletségét, hogy mind szélesebb és szélesebb réteget *emeljen fel* erre az élcsapat-színvonalra.“ (Lenin Művei, VI. köt., 205—206. old. oroszul.)

2. *A párt, mint a munkásosztály szervezett csapata.* A párt nemcsak *élenjáró* csapata a munkásosztálynak. Ha az osztály harcait tényleg vezetni akarja, akkor egyszersmind osztálya *szervezett* csapatának is kell lennie. A párt feladatai a kapitalizmus viszonyai közt rendkívül nagyok és változatosak. A pártnak a proletariátus harcait a belső és külső fejlődés rendkívül nehéz viszonyai között kell vezetnie. Támadásra kell vezetnie a proletariátust, mikor a körülmények offenzívát követelnek, ki kell vezetnie a proletariátust az erős ellenfél csapásai alól, mikor a körülmények visszavonulást követelnek, a pártonkívüli szervezetlen munkások milliós tömegeibe bele kell vinnie a harci fegyelem és tervszerűség szellemét, a szervezettség és a kitartás szellemét. De a párt csak akkor teljesíti ezt a feladatát, ha a párt maga a fegyelmezettség és szervezettség megtestesülése, ha a párt maga a proletariátus *szervezett* csapata. Enélkül szó sem lehet arról, hogy a párt tényleg vezesse a proletariátus milliós tömegeit. A párt a munkásosztály szervezett csapata.

Az a gondolat, hogy a párt szervezett egész, pártunk szervezeti szabályainak első pontjában, Lenin ismeretes fogal-



mazásában van lerögzítve, mely a pártot a szervezetek *összességének* tekinti, a párt tagjait pedig valamely pártszervezet tagjainak. A mensevikek, akik már 1903-ban kifogásolták ezt a fogalmazást, helyette azt a „rendszer“ ajánlották, hogy párttag az legyen, aki a párthoz tartozónak számítja magát; ez a „rendszer“ a párttag „címet“ kiterjesztette volna minden „tanárra“ és „gimnazistára“, minden szimpatizálóra“ és „sztrájkolóra“, aki a pártot valami módon támogatja, de nem tartozik és nem is akar tartozni egyetlen pártszervezethez sem. Aligha kell bizonyítgatni, hogy, ha ez az eredeti „rendszer“ megszilárdult volna pártunkban, ez elkerülhetetlenül arra vezetett volna, hogy a pártot tanárok és gimnazisták árasztották volna el és hogy a párt szétfolyó, formátlan, dezorganizált „alakulattá“ fajult volna, mely elvész az „együttérzők“ tengerében, melynél elmosódik a határvonal párt és osztály között és amely meghiusítja a pártnak azt a feladatát, hogy a szervezetlen tömegeket az élcsapat színvonalára emelje. Mondani sem kell, hogy ilyen opportunistá „rendszer“ mellett pártunk a forradalom folyamán nem lett volna képes betölteni szerepét, mint a munkásosztály szervezett magja.

„Martov álláspontja szerint — mondja Lenin — a párt határa teljesen meghatározatlan marad, mert hiszen „minden sztrájkoló“ megteheti azt, hogy „párttagnak jelenti ki magát“. Mi a haszna ennek az elmosódottságnak? A párttag „cím“ széles elterjedtsége. A kára pedig az, hogy beviszi a tömegbe azt a dezorganizáló eszmét, hogy osztály és párt összekeverhető...“ Lenin *Művei*, VI. köt., 211. old., oroszul.)

De a párt nemcsak a pártszervezetek *összessége*. A párt egyszersmind ezeknek a szervezeteknek egységes *rendszere*, azok formális egyesítése egyetlen egésszé, a vezetés felsőbb és alsóbb szerveivel, a kisebbségnek a többség alá rendelésével, gyakorlati határozatokkal, melyek a párt minden tagjára kötelezők. E feltételek nélkül a párt nem lehet olyan egységes szervezeti egész, mely a munkásosztály harcainak tervszerű és szervezett vezetését megvalósítani képes.



„Azelőtt — mondotta Lenin — pártunk nem volt formálisan szervezett egész, hanem csupán egyes csoportok összege s ezért a csoportok között nem lehetett más viszony, csak az, hogy egymást eszmeileg befolyásolták. Most szervezett párt lettünk s ez azt jelenti, hogy hatalmat hoztunk létre, az eszme tekintélyét a hatalom tekintélyévé változtattuk, azt jelenti, hogy az alsó párt-szervezetek alárendelik magukat a felsőknek...” (Ugyanott, 291. old.)

Az az elv, mely a kisebbséget a többségnek alárendeli, mely azt követeli, hogy a pártmunkát a központból vezessék, egyes ingatag elemek részéről nem ritkán vált ki támadásokat, „bürokratizmust“, „formalizmust“ stb. emlegető vádaskodásokat. Aligha kell bizonyítgatni, hogy a pártnak mint egésznek tervszerű munkája és a munkásosztály harcának vezetése ez elvek megvalósítása nélkül lehetetlen volna. A leninizmus a szervezeti kérdésben ezeknek az elveknek hajthatatlan megvalósítása. A harcot ez elvek ellen Lenin „orosz nihilizmusnak“ és „úri anarchizmusnak“ nevezi, mely megérdemli, hogy kinevessük és félretaszítsuk.

„Egy lépés előre“ című könyvében Lenin ezekről az ingatag elemekről ezt mondja:

„Az orosz nihilistára ez az úri anarchizmus különösen jellemző. A pártszervezetet úgy tekinti, mint valami rémes 'gyárat' s azt, hogy a rész aláveti magát az egésznek, a kisebbség a többségnek, 'jobbágyságnak' véli... a központ vezetése alatti munkamegosztás tragikomikus üvöltözésre készíti az ellen, hogy az embereket, kerekékké és csavarokká' változtatják... a párt szervezeti szabályainak említése megvető grimaszt vált ki belőle és... ezt a lenéző megjegyzést: szervezeti szabályok nélkül is megleszünk.“ „Azt hiszem, világos, hogy a kiabálás a hirhedt bürokratizmusról csak fügefalevél, amely egyszerűen csak azt takargatja, hogy a kiabálók nincsenek megelégedve a központi pártszervek személyi összetételével... Bürokrata vagy, mert a pártkongresszus nem az én akaratomnak megfelelően választott meg téged, hanem akaratom ellenére; formalista vagy,



mert a pártkongresszus formális határozatára és nem az én beleegyezésemre támaszkodol; te durván-mechanikusan cselekszel, mert a pártkongresszus „mechanikus” többségére hivatkozol és nem veszed figyelembe azt a kívánságomat, hogy engem kooptáljanak; zsarnok vagy, mert nem akarod a hatalmat a régi, összelegeledett társaság kezébe adni...” (Lenin Művei, VI. köt., 310. és 287. old., oroszul.)

3. *A párt, mint a proletariátus osztályszervezetének legmagasabb formája.* A párt a munkásosztály szervezett csapata. De a párt a munkásosztálynak nem egyetlen szervezete. A proletariátusnak még egész sor más szervezete is van, melyek nélkül sikeres harcot a tőke ellen nem vívhat: szakszervezetek, szövetkezetek, üzemi szervezetek, parlamenti, frakciók, a nők pártonkívüli egyesülései, sajtó, kultúrszervezetek és oktatási szervezetek, ifjúsági szövetségek, forradalmi katonai szervezetek (nyílt forradalmi akciók idején), a küldöttek szovjetjei, mint a szervezés állami formája (ha a proletariátus hatalmon van) stb. Ezeknek a szervezeteknek igen nagy többsége pártonkívüli s csak egy részük kapcsolódik közvetlenül a párthoz, vagy alkotja annak valamely elágazását. Mindezekre a szervezetekre a munkásosztálynak bizonyos körülmények között feltétlenül szüksége van, mert nélkülük lehetetlen a proletariátus osztálypozícióit a harc különböző szféráiban megszilárdítani, mert nélkülük lehetetlen megacélozni a proletariátust, mint azt az erőt, mely a burzsoá rendet a szocialista renddel felváltani van hivatva. De ha ilyen sok a szervezet, hogyan lehet az egységes vezetést megvalósítani? Mi a biztosítéka annak, hogy a szervezetek ilyen sokasága nem visz összeviasszaságot a vezetésbe? Azt mondhatná valaki, hogy e szervezetek között mindegyik a maga elkülönített területén végzi munkáját és ennek folytán egyik a másikat nem zavarhatja. Ez, természetesen, igaz. De az is igaz, hogy mindezen szervezeteknek egy irányban kell dolgozniuk, mert hiszen *egy* osztályt szolgálnak, a proletariátus

<sup>9</sup> Axelrodék, Martovék, Potrjeszovék és társaik „társaságáról” van szó, mely nem rendelte magát alá a II. pártkongresszus határozatainak és Lenint „bürokratizmussal” vádolta. — J. Szt.



osztályát. Kérdés: ki szabja meg azt a vonalat, azt az általános irányt, melynek alapján mindezeknek a szervezeteknek munkájukat végezniök kell? Hol van az a központi szervezet, mely nemcsak kidolgozni képes ezt az általános vonalat, minthogy a szükséges tapasztalatokkal rendelkezik, hanem ezenfelül — mert megfelelő tekintélye is van — mindezeket a szervezeteket rá is tudja bírni, hogy ezt az irányvonalat keresztülvigyék, hogy így elérjék a vezetés egységét és kizárjuk a fennakadás lehetőségét?

Ilyen szervezet a proletariátus pártja.

A pártnak megvan mindene, ami ehhez kell. Először azért, mert a párt gyűjtőpontja a munkásosztály legjobb elemeinek, akiknek a proletariátus pártonkívüli szervezeteivel közvetlen kapcsolatuk van és akik igen gyakran vezetik ezeket a szervezeteket; másodsor, mert a párt, mint a munkásosztály legjobbainak gyűjtőhelye, a legjobb iskola arra, hogy a munkásosztálynak olyan vezetőit képezze ki, akik osztályuk szervezeteinek minden formáját vezetni tudják; harmadsor, mert a párt, mint a munkásosztály vezetőinek legjobb iskolája, tapasztaltságánál és tekintélyénél fogva az egyetlen szervezet, mely a proletariátus harcának vezetését központosítani tudja és ily módon a munkásosztály valamennyi és mindennemű pártonkívüli szervezetét azokká a kisegítő szervekké és transzmissziós szíjakká változtatja, melyek a pártot az osztállyal kötik össze. A párt a proletariátus osztályszervezetének legmagasabb formája.

Ez persze nem jelenti azt, hogy a pártonkívüli szervezeteket, szakszervezeteket, szövetkezeteket stb. formálisan a párt vezetésének kell alárendelni. Csak arról van szó, hogy a pártnak ezekhez a szervezetekhez tartozó tagjai, mint kétségtől befolyással rendelkező emberek, a meggyőzés minden eszközével igyekezzenek elérni, hogy a pártonkívüli szervezetek munkájukban közeledjenek a proletariátus pártjához és önként elfogadják politikai vezetését.

Ezért mondja Lenin, hogy a párt „a proletárok osztályegyesülésének legmagasabb formája“, melynek politikai vezetését a proletariátus szervezeteinek összes egyéb formáira is ki kell terjeszteni. (Lenin Művei, XXV. köt., 194. old., oroszul.)



Ezért teljesen összeegyeztethetetlen a leninizmus elméletével és gyakorlatával a pártonkívüli szervezetek „függetlenségének” és „semlegességének” opportunistá elmélete, amely csak független parlamenti politikusokat és a párttól elszakadt publicistákat, korlátolt szakszervezeti embereket és elkispolgáriasodott szövetkezeti hivatalnokokat termel ki.

4. A pár, mint a proletariátus diktatúrájának eszköze, A párt a proletariátus szervezetének legmagasabb formája. A párt a proletárok osztályán belül és ennek az osztálynak a szervezetei között a legfontosabb vezető tényező. De ebből egyáltalán nem következik az, hogy a pártot öncélnak, önmagáért való erőnek lehetne tekinteni. A párt nemcsak a proletariátus osztályegyesülésének legmagasabb formája, hanem egyben eszköz is a proletariátus kezében a diktatúra kiharcolására, mikor még nem vívtuk ki, s a diktatúra megszilárdítására s kiépítésére, mikor már kivívtuk. A párt nem emelkedhetett volna jelentőségében olyan magasra és nem szárnyalhatta volna túl a proletariátus szervezésének valamennyi többi formáját, ha a proletariátus nem állott volna a hatalom kérdése előtt, ha az imperializmus viszonyai, a háború elkerülhetetlensége, a krízis nem követelték volna meg a proletariátus minden erejének egy pontra való koncentrálását, a forradalmi mozgalom összes szálainak összpontosítását egy helyre azért, hogy megdöntsük a burzsoáziát, hogy kivívjuk a proletariátus diktatúráját. A proletariátusnak a párt mindenekelőtt mint harci vezérkar kell, amely feltétlenül szükséges a hatalom sikeres megragadásához. Aligha kell bizonyítani, hogy párt nélkül, mely a proletariátus tömegszervezeteit maga köré gyűjteni és a harc során az egész mozgalmat központosítani képes, a proletariátus Oroszországban nem valósíthatta volna meg forradalmi diktatúráját.

De a párt a proletariátusnak nemcsak a diktatúra kiharcolására kell, még jobban szüksége van rá azért, hogy a diktatúrát a szocializmus teljes győzelme érdekében megtartsa, megszilárdítsa és kiszélesítse.

„Ma már bizonyára mindenki látja — mondja Lenin —, hogy a bolsevikok nem hogy 2 és fél évig, de 2 és fél hónapig sem tarthatták volna magukat hatalmon, ha pár-



tunkban nem lett volna a legszigorúbb fegyelem, igazi vasfegyelem, ha a párt mögött nem állt volna a munkásosztály egész tömegének legteljesebb és legodaadóbb támogatása, vagyis mindazoké, akik a munkásosztály gondolkodó, tisztességes, önfeláldozó, befolyásos, az elmaradt rétegeket vezető vagy magával ragadó elemei." (Lenin Művei, XXV. köt., 173. old., oroszul.)

De mit jelent a diktatúra „megtartása” és „kiszélesítése”? Ez azt jelenti, hogy a proletárok milliós tömegeibe bele kell vinni a fegyelem és szervezettség szellemét; azt jelenti, hogy a proletártömegek között védgátat és bástyát kell emelni a kispolgári ösztönösség és kispolgári szokások romboló befolyása ellen; ami azt jelenti, hogy erősíteni kell a proletárok szervező munkáját, mellyel a kispolgári rétegeket átgurják és megnevelik; ez azt jelenti, hogy segítséget kell nyújtani a proletár tömegeknek ahhoz, hogy magukat oly erővé neveljék ki, mely meg tudja szüntetni az osztályokat és előkészíti a szocialista termelés megszervezésének feladatait. Mindezt azonban lehetetlen elvégezni a párt nélkül, mely éppen tömörsége és fegyelmezettsége révén erős.

„A proletariátus diktatúrája — mondja Lenin — szívós, véres és vértelen, erőszakos és békés, katonai és gazdasági, pedagógiai és adminisztratív harc a régi társadalom erői és hagyományai ellen. Milliók és tízmilliók szokásainak ereje a legszörnyűbb erő. Párt nélkül, mely vaskemény és edzett a harcban, párt nélkül, mely az osztály összes becsületes elemeinek bizalmát bírja, párt nélkül, mely figyelemmel tudja kísérni a tömegek hangulatát és tud arra befolyást gyakorolni, ilyen harcot sikeresen vívni lehetetlen.” (Lenin Művei, XXV. köt., 190. old., oroszul.)

A pártra a proletariátusnak azért van szüksége, hogy a diktatúrát kiharcolja és megtartsa. A párt a proletariátus diktatúrájának eszköze.

Ebből azonban az következik, hogy az osztályok eltűnésével, a proletariátus diktatúrájának elhalásával, a pártnak is el kell halnia.



5. A párt, mint az akarat egysége, mellyel összeegyeztethetetlen frakciók létezése. A proletariátus diktatúrájának kivívása és megtartása lehetetlen párt nélkül, mely éppen tömörsége és vasfegyelme folytán erős. Vasfegyelem azonban elképzelhetetlen a pártban az akarat egysége nélkül, a párt összes tagjainak teljes és feltétlen cselekvésbeli egysége nélkül. Ez természetesen nem jelenti azt, hogy ezzel a párton belül ki van zárva a vélemények harcának lehetősége. Ellenkezőleg, a vasfegyelem nemcsak nem zárja ki, hanem feltételezi a kritikát és a vélemények harcát a párton belül. Még kevésbé jelenti ez azt, hogy a fegyelemnek „vaknak” kell lennie. Ellenkezőleg. A vasfegyelem nemcsak nem zárja ki, hanem feltételezi az alárendelés tudatosságát és önkéntességét, mert csak a tudatos fegyelem lehet igazi vasfegyelem. De mikor a vélemények harca már befejeződött, mikor a kritika ki van merítve és a határozatot elfogadták, a párt összes tagjainak akarat- és cselekvésbeli egysége az az elengedhetetlenül szükséges feltétel, ami nélkül nem képzelhető el sem egységes párt, sem vasfegyelem a pártban.

„A polgárháború kiéleződésének jelenlegi korszakában — mondja Lenin — a kommunista párt csak abban az esetben tudja kötelességét teljesíteni, ha a legnagyobb centralizmus alapján szervezzük, ha a katonai fegyelemmel határos vasfegyelem fog uralkodni benne és ha a párt központja hatalommal és tekintéllyel bíró szerv lesz, melynek széles a jogköre s amely a párt tagjainak általános bizalmát élvezi . . .” (Lenin Művei, XXVI. köt., 282—283. old., oroszul.)

Igy áll a dolog a pártonbelüli fegyelemmel a diktatúra kivívását megelőző viszonyok között.

Ugyanez áll a pártfegyelemre, de még fokozottabb mértékben, a diktatúra kiharcolása után.

„Aki csak valamelyest is gyengíti — mondja Lenin — a proletariátus pártjának vasfegyelmét (különösen a proletariátus diktatúrája idején), az ténylegesen a burzsoá-



ziának segít a proletariátus ellen." (Lenin Művei, XXV. köt., 190. old., oroszul.)

De ebből az következik, hogy frakciók fennállása nem fér össze sem a párt egységével, sem a párt vasfegyelmével. Aligha kell bizonyítani, hogy a frakciók oda vezetnek, hogy a pártnak több központja van; ha több központ van, ez azt jelenti, hogy a pártnak nincs közös központja, hogy szétbomlik az akarat-egység, gyengül és züllik a fegyelem, gyengül és züllik a diktatúra. Magától értetődik, hogy a II. Internacionále pártjai, amelyek a proletariátus diktatúrája ellen harcolnak és a proletárokat hatalomra vinni nem akarják, megengedhetik maguknak a frakciók szabadságának liberalizmusát, mert vasfegyelemre egyáltalán nincsen szükségük. De a Kommunista Internacionále pártjai, melyeknek munkáját a proletárdiktatúra kivívásának és megszilárdításának feladata szabja meg, nem mehetnek bele sem a „liberalizmusba“, sem a frakciók szabadságába. A párt az akarat egysége, mely kizárja, a frakciózást és a párton belüli hatalom minden szétaprózását.

Innen ered Leninnek az a megállapítása, hogy „a frakciózás veszedelmes a pártegység és a proletár élcsapat akarat-egységének megvalósítása szempontjából, ami alapfeltétele a proletárdiktatúra sikerének“. Ezt a megállapítást rögzítette le pártunk X. kongresszusának „A pártegységről“ szóló külön határozata.

Innen ered Leninnek az a követelése, hogy „minden frakciózást teljesen meg kell szüntetni“ és hogy „kivétel nélkül, haladéktalanul fel kell oszlatni minden csoportot, bármiféle platform alapján alakult is“, „a pártból való feltétlen és azonnali kizárás“ terhe alatt. (L. „A pártegységről“ szóló határozatot.)

6. A párt erősödik azáltal, hogy megtisztítja magát az opportunistá elemektől. A párton belüli frakciózás forrásai a párt opportunistá elemei. A proletariátus nem zárt osztály. Szünetlenül ömlenek bele a parasztság, a kispolgárság, az értelmiség sorából származó elemek, melyeket a kapitalizmus fejlődése proletarizált. Ezzel egyidejűleg megy végbe a proletariátus legfelsőbb rétegeinek elfajulási folyamata,



főként olyan szakszervezeti és parlamenti elemeké, melyeket a burzsoázia koloniális extraprofitjaiból hizlal. „Az elpolgáriasodott munkásoknak ez a rétege — mondotta Lenin — vagy a „munkáearisztokrácia“, mely teljesen kispolgári életformájánál, kereseténél nagyságánál, egész világnézeténél fogva a II. Internacionále főtámasza és napjainkban a burzsoázia fő szociális (nem katonai) támasza. Mert ezek a burzsoázia valódi ügynökei a munkásmozgalomban, a kapitalisták osztályának munkásmegbízottai, a reformizmus és soyinizmus valódi közvetítői.“ (Lenin [Művei, XIX. köt., 77. old., oroszul.)

Mindezek a kispolgári csoportok valami módon behatolnak a pártba, beviszik oda az ingadozás és opportunizmus szellemét, a züllés és bizonytalanság szellemét. Főképpen ők a frakciózás és széthullás forrásai, a dezorganizáció és a pártonbelüli robbantómunka forrásai. Harcolni az imperializmus ellen, amikor hátunkban ilyen „szövetségeseink“ vannak, azt jelenti, hogy kétfelől lönek ránk, a frontról is, hátról is. Ezért a könyörtelen harc az ilyen elemek ellen, kikergetésük a pártból: az imperializmus elleni sikeres harc előfeltétele.

Az az elmélet, mely szerint az opportunisták elemeket pártonbelüli eszmei harccal kell „legyűrni“, mely szerint ezekkel az elemekkel egy párt keretében kell „megbirkózni“: rothadt és veszélyes elmélet, mely a pártot bénulással és krónikus sorvadással fenyegeti, a pártot az opportunizmusnak kiszolgáltatja, a proletariátust forradalmi párt nélkül hagyja, a proletariátust megfosztja legfontosabb fegyverétől az imperializmus elleni harcban. Pártunk nem törhetett volna utat magának, nem ragadhata volna meg a hatalmat és nem szervezhette volna meg a proletárdiktatúrát, nem kerülhetett volna ki győztesként a polgárháborúból, ha soraiban Martovok és Dánok, Potrjeszovok és Axelrodok lettek volna. Ha pártunknak sikerült a maga belső egységét és sorainak soha nem látott tömörségét megteremtenie, ez mindenneke előtt annak köszönhető, hogy idejében meg tudta tisztítani magát az opportunizmus szennytől, ki tudta űzni soraiból a likvidátorokat, menseviket. A proletárpártok fejlődésének és megerősödésének útja: a pártnak az opportunistáktól és re-



formistáktól, szociál-imperialistáktól és szociál-sovinisztáktól, szociál-patriótáktól és szociál-pacifistáktól való megtisztításán keresztül vezet. A párt azzal erősödik, hogy megtisztítja magát az opportunistáktól.

„Nem lehet győzni a proletárforradalomban — mondja Lenin —, nem lehet a proletárforradalmat megvédelmezni, ha soraiban reformisták, mensevikek vannak. Ez elvi szempontból teljesen világos. S szemléltető módon erősítik meg ugyanezt az Oroszországban és Magyarországon szerzett tapasztalatok... Oroszországban sokszor voltunk olyan nehéz helyzetben, hogy a szovjetrendszer egészen biztosan megbukott volna, ha a mensevikek, reformisták, kispolgári demokraták pártunkban maradtak volna... Olaszországban, mint általában elismerik, arrafelé haladunk, hogy a proletariátus megvívja döntő harcát a burzsoáziával az államhatalomért. Ilyen helyzetben nemcsak a mensevikeket, reformistákat, turatistákat<sup>1</sup> kell a pártból feltétlenül eltávolítani, hanem az is hasznosnak bizonyulhat, hogy még kitűnő kommunistákat is eltávolítanak az összes felelős állásokból, ha megvan bennök a hajlandóság arra, hogy meginogjanak és átinogjanak a reformistákkal való „egység” oldalára... A forradalom előestéjén és a győzelemért vívott legelkeseredettebb harc pillanatában a párton belül a legcsekélyebb ingadozás is *mindent tönkretelhet*, elbuktathatja a forradalmat, kiragadhatja a hatalmat a proletariátus kezéből, mert ez a hatalom még nem szilárd, a ránehezedő nyomás még túlságosan erős. Ha az ingadozó vezetők ilyenkor félrevonulnak, ez nem gyengíti, hanem erősíti a pártot, a munkásmozgalmat, a forradalmat.” (Lenin Művei, XXV. köt., 462—464. old., oroszul.)

<sup>1</sup> Turati, Filippo (1857—1932) — olasz szélsőjobboldali szocialista. — Szerk.



## A BOLSEVIK ORGANIZÁTOR MINTAKÉPE

(Sztálin cikke: „J. M. Szverdlovról“, a „Proletarszkaja Revolucija“ (Proletárforradalom) c. folyóirat 1924. évi 11. számából.)

Vannak emberek, vannak a proletariátusnak vezérei, akikről a sajtó nem sokat beszél, mert ők maguk sem szeretnek magukról sokat beszélni, akik azonban mégis életető nedvei és igazi vezetői a forradalmi mozgalomnak. Ez a fajta vezér volt J. M. Szverdlov.

Izig-vérig szervező, természetadta képességekkel bíró, gyakorlati tapasztalatokban gazdag, forradalmi nevelésben megedzett, finom érzékkel megáldott, egész életében lázas tevékenységet kifejtett szervező — ez J. M. Szverdlov.

Mit jelent szervező vezérnek lenni a mi viszonyaink között, amikor a proletariátus uralmon van? Ez nem azt jelenti, hogy helyetteseket, segéderőket válogatunk össze, irodát szervezünk és ezen keresztül utasításokat adunk. Szervező vezérnek lenni a mi viszonyaink között először azt jelenti, hogy ismerni kell a munkásokat, tudnunk kell felismerni képességeiket és gyengéiket, tudnunk kell bánni velük, másodszor azt, hogy úgy kell elosztani őket

1. hogy minden egyes munkás a neki megfelelő helyen érezze magát;

2. hogy minden egyes munkás maximumát adhassa a forradalom szolgálatában annak, amit egyáltalán adni képes;

---

<sup>1</sup> J. M. Szverdlov (1885—1919) — az Októberi forradalom győzelme után, 1917 november 8-ától (21-étől) haláláig, a Szovjetek Összoroszági Központi Végrehajtó Bizottságának elnöke. — Szerk.



3. Hogy a munkások ilyen elosztásának ne fennakadás legyen az eredménye, hanem összhang, egység, az egész munka általános fellendülése;

4. hogy az ily módon megszervezett munka általános iránya szolgálja annak a politikai eszmének érvényesítését és megvalósítását, amelynek nevében a munkásokat a különböző posztokra elosztjuk.

J. M. Szverdlov pártunknak és államunknak éppen ez a fajtája szervező vezére volt.

Az 1917—18-as évek a párt és az állam életében fordulópontot jelentettek. A párt ebben az időszakban lett először uralkodó párttá. Az emberiség történelmében először jött létre a szovjetek hatalma, ez az új hatalom — a munkások és parasztok hatalma. Átvinni az eladdig illegális pártot új sínekre, az új, proletár állam szervezeti alapjait megteremteni, a párt és a szovjetek közti viszony szervezeti formáit megtalálni oly módon, hogy biztosított legyen a párt vezető szerepe és egyben a szovjetek rendes fejlődése — ez volt az a rendkívül bonyolult szervezeti feladat, amely akkor a párt előtt állott. Nem akad senki a pártban, aki tagadni merné, hogy Szverdlov egyike volt az elsőeknek, ha ugyan nem ő volt az első, aki hozzáértéssel és fennakadás nélkül megoldotta ezt a szervezeti feladatot az új Oroszország építése terén.

A burzsoázia ideológusai és ügynökei szívesen ismételtetik azt az elcsépelet frázist, hogy a bolsevikok nem tudnak építeni, ők csak rombolni tudnak. Szverdlov és az ő munkája eleven cáfolata ezeknek a dajkameséknek. Szverdlov és az ő munkája nem véletlen jelenség a mi pártunkban. Az a párt, amely ily nagy építőt hozott létre, mint J. M. Szverdlov, bátran elmondhatja, hogy éppoly jól ért ahhoz, hogyan kell az újat építeni, mint ahhoz, hogyan kell a régit lerombolni.

Koránt sincs jogom azt állítani, hogy pártunk valamennyi szervezőjét és építőjét tökéletesen ismerem, de azt merem állítani, hogy valamennyi nem közönséges szervező közül — Lenin kivételével — kettőt ismerek, akivel pártunknak joga van és kell is büszkélkednie: J. F. Dubrovskijt, aki a turuchanszki száműzetésben veszett oda és J. M. Szverdlovot, aki a pártot és az államot építő munkájában égett el.



## A SZERVEZETI VEZETÉS KÉRDÉSEI

*Sztálin beszámolójából, melyet a Szovjetunió Kommunista (bosevik) Pártja XVII. Kongresszusán 1934 január 26-án tartott.*

Beszéltem sikereinkről. Beszéltem a párt vonalának győzelméről a gazdaság és a kultúra terén, valamint a párton belüli antileninista csoportosulások kiküszöbölése területén. Beszéltem győzelmünk világtörténelmi jelentőségéről. Ez azonban nem jelenti azt, hogy mindenütt és mindenben győzelmet arattunk s hogy már az összes kérdéseket megoldottuk. Ilyen sikerek és ilyen győzelmek egyáltalán nincsenek a világon. Nálunk is marad még nem kevés megoldatlan kérdés és mindenféle hiányosság. Előttünk — egész halom feladat, mely megoldást követel. De ez kétségtelenül azt jelenti, hogy a halaszthatatlan aktuális feladatok nagyobbik részét már sikeresen megoldottuk s ebben az értelemben pártunk óriási győzelmében nem kételkedhetik senki.

A kérdés azonban ez: hogyan jött létre ez a győzelem, hogyan vívtuk azt ki a valóságban, milyen harccal, milyen erőfeszítéssel?

Egyesek azt gondolják, hogy elég kidolgozni a párt helyes vonalát, kihirdetni mindenki hallatára, kifejtetni általános tételek és határozatok formájában és egyhangúlag megszavazni s a győzelem jön majd magától, hogy úgy mondjam, a dolgok rendes folyása során. Ez, természetesen, nincs így. Ez nagy tévedés. Így csak javíthatatlan bürokraták és irodamolyok gondolkozhatnak. A valóságban ezek a sikerek és győzelmek nem csak úgy maguktól hulltak az ölünkbe, hanem a párt vonalának megvalósításáért folytatott kímélet-





len harcban vívtuk ki őket. A győzelem sohasem jön el magától, rendszerint úgy kell odavonszolni. Jó határozatok és nyilatkozatok a párt általános irányvonala mellett — ez csak kezdete a dolognak, mert ezek csak a győzelem óhaját jelentik, de nem magát a győzelmet. Ha meg van adva a helyes vonal, ha meg van adva a kérdés helyes eldöntése, a dolog sikere a szervezeti munkától függ, a pártvonal megvalósításáért folytatott szervezeti harctól, az emberek helyes kiválasztásától, a vezetőszervek hozta határozatok végrehajtásának ellenőrzésétől. Enélkül azt kockáztatjuk, hogy a párt helyes vonala és a helyes határozatok komolyan csorbát szenvednek. Sőt tovább megyek: ha meg van adva a helyes politikai vonal, minden a szervezeti munkától függ, többek közt magának a politikai vonalnak a sorsa. annak végrehajtása vagy kudarca is.

A valóságban a győzelmet úgy értük el és vívtuk ki, hogy rendszeres és kiméletlen harcot folytattunk azok ellen a különféle nehézségek ellen, melyek a pártvonal végrehajtásához vezető úton felmerültek, hogy e nehézségeket kiküszöböltük, a pártot és a munkásosztályt e nehézségek kiküszöbölésére mozgósítottuk, e nehézségek kiküszöbölésére a harcot megszerveztük, az alkalmatlan funkcionáriusokat leváltottuk és jobb, a nehézségek elleni harc vezetésére képes embereket válogattunk ki.

Mik ezek a nehézségek és hol fészkelnek?

Ezek a nehézségek szervezeti munkánk nehézségei, szervezeti vezetésünk nehézségei. Bennünk magunkban fészkelnek, vezető funkcionáriusainkban, szervezeteinkben, párt-, szovjet-, gazdasági, szakszervezeti, ifjómunkás- és mindenféle más szervezeteink apparátusaiban.

Meg kell érteni, hogy párt-, szovjet-, gazdasági és minden egyéb fajta szervezeteinknek s azok vezetőinek ereje és tekintélye soha nem látott mértékben megnőtt. És éppen azért, mert erejük és tekintélyük soha nem látott mértékben megnőtt — most az ő munkájuktól függ minden, vagy majdnem minden. Az úgynevezett objektív körülményekre való hivatkozásnak nincs jogosultsága. Miután a párt politikai vonalának helyességét az évek egész sorának tapaszt-



talatai megerősítették s miután ahhoz, hogy a munkások és a parasztok készek ezt a vonalat támogatni, többé kétség nem fér — az úgynevezett objektív körülmények szerepe minimumra csökkent, szervezeteinknek és azok vezetőinek szerepe pedig döntővé, kizárólagos jelentőségűvé lett. Ez pedig mit jelent? Ez azt jelenti, hogy a felelősség munkánk sikertelenségeiért és fogyatékoságaiért ezentúl kilenc tizedrészben nem az „objektív“ körülményekre, hanem reánk magunkra, csakis magunkra hárul.

Pártunknak több mint kétmillió tagja és tagjelöltje van. Kommunista Ifjúsági Szövetségünknek több mint négy-millió tagja és tagjelöltje van. Több mint hárommillió munkás- és parasztlevelezőnk van. Az Oszoaviachimnak (a Légi- és Vegyi Honvédelmi Társaságnak) több mint 12 millió tagja van. A szakszervezetekben — több mint 17 millió tag. Ezeknek a szervezeteknek köszönhetjük sikereinket. És ha e szervezetek és a sikerek elérését megkönnyítő ilyen óriási lehetőségek ellenére, munkánkban mégis nem kevés fogyatékoság és törés van, ebben csakis mi magunk vagyunk a hibások, a mi szervezeti munkánk, a mi rossz szervezeti vezetésünk.

Igazgatási apparátusaink bürokratizmus és irodaszerűsége; eleven és konkrét vezetés helyett fecsegés a „vezetésről általában“; a szervezeteknek funkciók szerinti felépítése és a személyes felelősség hiánya; felelőtlenység a munkában, egyenlődsdi a munkabérrendszerben; a végrehajtás rendszeres ellenőrzésének hiánya; a félelem az önkritikától — ezek nehézségeink forrásai, ezekben gyökereznek most a mi nehézségeink.

Naivítás volna azt hinni, hogy ezeket a nehézségeket le lehet győzni határozatok és döntések segítségével. A bürokraták és irodamolyok már régen beletanultak abba, hogy hogyan lehet szóban hűséget demonstrálni a párt és kormány határozatai iránt, a valóságban pedig az íróasztalfiókba dugni őket. Ahhoz, hogy ezeket a nehézségeket legyőzzük, likvidálnunk kellett szervezeti munkánk elmaradását a politikai pártvonal követelményeitől, a szervezeti vezetés színvonalát a gazdaság minden ágában fel kellett emelnünk a



politikai vezetés színvonalára, el kellett érünk azt, hogy szervezeti munkánk biztosítsa a párt politikai jelszavainak és határozatainak gyakorlati megvalósítását.

Ahhoz, hogy ezeket a nehézségeket legyőzzük és sikereket vívjunk ki, meg kellett szerveznünk a harcot ezeknek a nehézségeknek a leküzdéséért, be kellett vonnunk ebbe a harcba a munkások és parasztok tömegeit, mozgósítanunk kellett magát a pártot, meg kellett tisztítanunk a pártot és gazdasági szervezeteinket a megbízhatatlan, ingatag, elfajult elemektől.

Mire volt szükség, hogy ezt elérjük?

Meg kellett szerveznünk:

1. Az önkritika kifejtését és munkánk hiányosságainak feltárását;

2. A párt-, szovjet-, gazdasági, szakszervezeti és kommunista ifjómunkásszervezetek mozgósítását a nehézségek elleni harcra;

3. A munkás- és paraszttömegek mozgósítását a párt és a kormány jelszavainak és határozatainak megvalósításáért vívandó harcra;

4. A dolgozók között a verseny és a rohammunka kifejtését;

5. A Gép- és Traktorállomások és szovhózkok politikai osztályainak széles hálózatát s a párt- és szovjet-vezetőszerveknek a faluhoz való közelítését;

6. A népbiztoságok, főigazgatóságok és trösztök méreteinek csökkentését és a gazdasági vezetőszerveknek az üzemhez való közelítését;

7. A munkáért való személyes felelősség hiányának kiküszöbölését és az egyenlősi felszámolását a munkabérendszerben;

8. A „funkcionális rendszer” megszüntetését, a személyes felelősség fokozását és a vezetés kollégialis rendszerének felszámolását;

9. A végrehajtás ellenőrzésének a növelését, a Központi Ellenőrző Bizottság és a Munkás-Paraszt Felügyelőbizottság átszervezését a végrehajtás-ellenőrzés további erősítésének szellemében;



10. A szakképzett funkcionáriusok áthelyezését az irodákból, közelebb a termeléshez;

11. A javíthatatlan bürokraták és irodamolyok lealcázását s ezeknek az igazgatósági apparátusokból való kikergetését;

12. A párt- és kormányhatározatok megszegőinek, a szemfényvesztőknek és fecsegőknek állásaikból való eltávolítását s helyükbe olyan új emberek előléptetését, akik a tett emberei s akik biztosítani tudják a rájuk bízott munka konkrét vezetését és a párt- és szovjetfegyelem erősödését;

13. A szovjetszervezetek és gazdasági szervezetek megtisztítását és alkalmazottaik létszámának leszállítását;

14. Végül a párt megtisztítását a megbízhatatlan és elfajult emberektől.

Ezek lényegében azok az eszközök, melyekhez a pártnak nyúlnia kellett, hogy a nehézségeket legyőzze, szervezeti munkánk színvonalát a politikai vezetés színvonalára emelje s ezzel a párt vonalának megvalósítását biztosítsa.

Önök tudják, hogy pártunk Központi Bizottsága a maga szervezeti munkáját a beszámolási időszak alatt tényleg így is vezette.

A Központi Bizottságot e munkájában Leninnek az a zseniális gondolata vezette, hogy a szervezeti munkában a legfőbb dolog — *az emberek kiválasztása és a végrehajtás ellenőrzése.*

Néhány szót szólnék az emberek kiválasztásáról és azoknak leváltásáról, akik nem váltak be.

A javíthatatlan bürokratakon és irodakukacokon kívül, kiknek eltávolítására vonatkozólag nézeteltérések nincsenek köztünk, még két olyan típusa van nálunk a funkcionáriusoknak, akik hátráltatják, zavarják munkánkat és akadályoznak az előrehaladásban.

E funkcionáriusok egyik típusa olyan emberekből kerül ki, akiknek a multban bizonyos érdemeik vannak, olyan emberekből, akik fölkapaszkodtak s most azt tartják, hogy a párt- és szovjettörvényeket nem az ő számukra, hanem a bolondok számára írták. Ezek azok az emberek, akik nem tartják kötelességüknek a párt- és a kormány határozatait-



nak végrehajtását s akik ily módon szétrombolják a párt-fegyelem és az állami fegyelem alapjait. Mire számítanak ezek az emberek, amikor a párt- és szovjettörvényeket megszegik? Abban reménykednek, hogy a szovjethatalom, régi érdemeikre való tekintettel, nem fogja rászánni magát, hogy hozzájuk nyúljon. Ezek az elbizakodott nagyurak azt hiszik, hogy ők nélkülözhetetlenek s hogy büntetlenül szeghetik meg a vezetőszervek határozatait. Mit kell tenni az ilyen funkcionáriusokkal? Minden habozás nélkül el kell őket távolítani a vezető állásokból, tekintet nélkül a multban szerzett érdemeikre. Le kell váltani és alsóbb állásokba helyezni őket s ezt közzé kell tenni a sajtóban. Erre okvetlenül szükség van, azért, hogy ezeknek az elbizakodott bürokrata nagyuraknak a szarvát letörjük s őket, ahogy kell, megleckéztessük. Erre okvetlen szükség van azért, hogy a párt- és szovjetfegyelmet egész munkánkban megszilárdítsuk.

Most pedig a funkcionáriusok másik típusáról. A fecsegők típusát értem, majd azt mondanám: a becsületes fecsegőkét, azokét az emberekét, akik becsületes, odaadó hívei a Szovjethatalomnak, de nem értenek a vezetéshez, nem képesek valamit megszervezni. Tavaly beszélgetésem volt egy ilyen elvtárssal, nagyon tiszteletreméltó elvtárs az illető, de javíthatatlan fecsegő, aki bármilyen eleven ügyet képes fecsegésbe fullasztani. A beszélgetés így folyt le:

Én: Hogy állnak nálatok a vetési munkák?

Ő: A vetési munkák, Sztálin elvtárs? Mobilizáltuk magunkat.

Én: Na és aztán?

Ő: Élére állítottuk a kérdést.

Én: Na és azután?

Ő: Fordulat van nálunk. Sztálin elvtárs, hamarosan meglesz a fordulat.

Én: Na mégis? ...

Ő: Haladás jelei mutatkoznak.

Én: Na de mégis, hogy állunk a vetéssel?

Ő: A vetéssel, Sztálin elvtárs, egyelőre még sehogysen állunk.



Ime, a fecsegő ember ábrázata. Mobilizálódtak, élére állították a kérdést, fordulat is van náluk, javulás is, de a dolog egy tapodtat sem mozdult.

Pont ugyanúgy, ahogy nemrégiben egy ukrainai munkás jellemezte az egyik szervezet állapotát, mikor megkérdezték tőle, hogy van-e annak a szervezetnek vonala? „Hát-hogy vonala . . . vonala, az persze van, csak munkát nem látni sehol“. Nyilvánvaló, hogy annak a szervezetnek is megvannak a maga becsületes fecsegői.

És amikor elmozdítjuk állásaikból az ilyen fecsegőket, minél messzebbre küldve őket az operatív munkától, akkor rázzák a fejüket és nem értik a dolgot. „Miért mozdítanak el bennünket? Hát nem tettünk meg mindent, ami az ügy érdekében szükséges, hát nem hívtunk egybe rohammunkás-értekezletet, nem hirdettük-e a rohammunkások értekezletén a párt és kormány jelszavait, nem választottuk be a Központi Bizottság egész Politikai Irodáját a díszelnökségbe, nem küldtünk-e üdvözlő táviratot Sztálin elvtársnak, — hát mit akartok még tőlünk?“

Mit csináljunk az ilyen javíthatatlan fecsegőkkel? Hiszen ha otthagyjuk őket az operatív munkán, bármilyen eleven ügyet képesek belefulladásztani a végnélküli, felhígított szónoklatok árjába. Nyilvánvaló, hogy el kell mozdítani őket a vezető állásokból és más, nem operatív munkán kell őket elhelyezni. Az operatív munkán fecsegőknek nincs helyük.

Hogyan irányította a Központi Bizottság az emberek összeválogatását a szovjetszervezetekben és gazdasági szervezetekben és hogyan vezette a végrehajtás ellenőrzésének erősítését — erről röviden már beszámoltam. Részletesebben majd Kaganovics elvtárs fog beszámolni róla a kongresszus napirendjének harmadik pontjával kapcsolatban.

Én a végrehajtás ellenőrzésének erősítése körüli további munkánkról szeretnék még néhány szót szólni.

A végrehajtás ellenőrzésének helyes megszervezése döntő jelentőséggel bír a bürokratizmus és irodaszerűség elleni harcban. Végrehajtják-e a vezetőszervezetek határozatait, vagy pedig a bürokraták és irodakukacok az íróasztalírókba rakják őket? Helyesen hajtják-e végre vagy elferdítik?



tlk-e őket? Becsületesen és bolsevik módra dolgozik-e az apparátus vagy üresen jár — minderről csak a végrehajtás jól megszervezett ellenőrzésének eredményeképpen szerezhetünk idejében tudomást. A végrehajtás jól megszervezett ellenőrzése — ez az a fényszóró, mely segítségünkre van abban, hogy apparátusunk munkájának állapotát bármikor megvilágíthassuk s a bürokratákat és irodakukacokat a napfényre hozzuk. Meggyőződéssel mondhatjuk, hogy balsikereink és töréseink kilenczted része a végrehajtás helyesen megszervezett ellenőrzésének hiányában leli magyarázatát. Kétségtelen, hogy ha a végrehajtásnak ez az ellenőrzése megvolna, a balsikereket és töréseket egész biztosan meg lehetne akadályozni.

Annak azonban, hogy a végrehajtás ellenőrzése elérje a célját, legalább is két elkerülhetetlen feltétele van: először, hogy a végrehajtás ellenőrzése rendszeres legyen, ne pedig időnkénti; másodszor — hogy a végrehajtás ellenőrzésének élén, a párt-, szovjet- és gazdasági szervezetek összes láncszemeiben, ne másodrendű személyek álljanak, hanem kellő tekintélyű emberek, — maguk a szervezetek vezetői.

Legnagyobb jelentősége van a végrehajtás-ellenőrzés helyes megszervezésének a központi vezető intézmények szempontjából. A Munkás-Paraszt Felügyelet szervezete olyan, hogy az nem tudja kielégíteni a helyes végrehajtás-ellenőrzés követelményeit. Néhány évvel ezelőtt, mikor gazdasági munkánk még egyszerűbb és kevésbé kielégítő volt, s amikor még számítani lehetett annak lehetőségére, hogy a Munkás-Paraszt Felügyelet az összes népbiztosságok és összes gazdasági szervezetek munkájára *felügyeljen*, akkor ez az intézmény helyénvaló volt. Most azonban, mikor gazdasági munkánk megnőtt és bonyolultabb lett, s amikor nincs meg már sem a szüksége, sem a lehetősége annak, hogy erre a munkára egy központi intézmény *ügyeljen fel*, a Munkás-Paraszt Felügyeletet át kell szerveznünk. Nekünk ma nem felügyeletre, hanem a központban hozott határozatok végrehajtásának ellenőrzésére, a végrehajtás fölötti *kontrollra* van szükségünk. Nekünk ma olyan szervezetre van szükségünk, amely, nem tűzve maga elé azt az általá-



nos célt, hogy mindenkire és mindenre felügyeljen, minden figyelmét az ellenőrző munkára, a szovjethatalom központi intézményei által hozott határozatok végrehajtásának ellenőrzésére tudja összpontosítani. Ilyen szervezet csak a Szovjetunió Népbiztosi Tanácsa mellett működő Szovjet Ellenőrző Bizottság lehet, amely a Népbizosok Tanácsának megbízása alapján működik s melynek az egyes helyeken a helyi szervektől független képviselői vannak. Ahhoz pedig, hogy ennek a bizottságnak megfelelő tekintélye legyen s hogy szükség esetén bármely felelős funkcionáriust felelősségre vonhasson — az kell, hogy a Szovjet Ellenőrző Bizottság tagjait a pártkongresszus jelölje ki és hogy azokat a Népbiztosok Tanácsa és a Szovjetunió Központi Végrehajtó Bizottsága erősítse meg. Véleményem az, hogy a szovjetellenőrzést és a szovjetfigyelmet csakis ilyen szervezet szilárdíthatja meg.

Ami a Központi Ellenőrző Bizottságot illeti, azt, mint ismeretes, elsősorban és főleg a pártszakadás elhárítása céljából létesítettük. Tudjuk, hogy a szakadás veszélye egyidőben nálunk tényleg megvolt. Tudjuk, hogy a Központi Ellenőrző Bizottságnak és e bizottság szervezeteinek sikerült a szakadás veszélyét elhárítaniok. Ma azonban a szakadás veszélye nálunk már nincs meg. Viszont égető szükségünk van egy olyan szervezetre, amely fő figyelmét a párt és annak Központi Bizottsága által hozott határozatok végrehajtásának ellenőrzésére tudja összpontosítani. Ilyen szervezet csak a Szovjetunió Kommunista (bolsevik) Pártjának Központi Bizottsága mellett működő Pártellenőrző Bizottság lehet, mely a pártnak és a párt Központi Bizottságának megbízása alapján működik s melynek az egyes helyeken a helyi szervezetektől független képviselői vannak. Érthető, hogy az ilyen felelős szervezetnek nagy tekintéllyel kell bírnia. Ahhoz pedig, hogy megfelelő tekintélye legyen s bármely felelős funkcionáriust, aki valami hibát követett el — a Központi Bizottság tagjait is beleértve —, felelősségre vonhasson, az kell, hogy ennek a Bizottságnak a tagjait csak a legfelsőbb pártszerv, a pártkongresszus választhassa és válthassa le. Kétség nem fér hozzá, hogy ilyen szervezet tökéle-



tesen biztosítani fogja tudni a párt központi szervei által hozott határozatok végrehajtásának ellenőrzését és meg tudja szilárdítani a pártfegyelmet.

Igy áll a dolog a szervezeti vezetés kérdéseivel.

Feladataink a szervezeti munka terén:

1. Összhangba hozni ezentúl is a szervező munkát a párt politikai irányvonalának követelményeivel;

2. a szervezeti vezetést a politikai vezetés színvonalára felemelni;

3. elérni azt, hogy a szervezeti vezetés teljes mértékben biztosítsa a párt politikai jelszavainak és határozatainak megvalósítását.

## MINDEN A KÁDEREKTŐL FÜGG!

*Sztálinnak a Kreml-palotában, a Vörös Hadsereg évzáró ünnepélyén 1935 május 4-én mondott beszédéből*

Miután a technika hiányának periódusát magunk mögött hagytuk, új periódusba, hogy úgy mondjam, az emberhiány, a káderhiány periódusába léptünk, mikor is olyan embereknek érezzük hiányát, akik meg tudják nyergelni és előre tudják vinni a technikát. A dolog úgy áll, hogy vannak gyáraink, kolhózáink, szovhózáink, közlekedési utaink és eszközeink, hadseregünk, van mindezek számára megfelelő technikánk, de nincs elég olyan emberünk, akiknek kellő mértékben meg lenne a szükséges gyakorlata, hogy a meglevő technikából a maximumát tudják kihozni annak, ami kihozható belőle. Azelőtt azt mondtuk, hogy „minden a technikától függ”. Ez a jelszó segítségünkre volt abban, hogy likvidáltuk a technika hiányát s a munka minden ágában széles technikai bázist hoztunk létre, hogy embereinket elsőrangú technikával fegyverezzük fel. Ez igen helyes. De ez még nagyon, de nagyon nem elegendő. Ahhoz, hogy a technikát mozgásba hozzuk és maradéktalanul kihasználjuk, olyan emberekre van szükségünk, akik elsajátították a technikát, olyan káderekre, melyek a technikát teljesen magukévá tudják tenni és annak rendje és módja szerint kihasználni. A technika olyan emberek nélkül, akik elsajátították — halott. A technikának olyan emberek kezében, akik elsajátították, csodákat lehet és kell is tennie. Ha a mi elsőrangú gyárainkban, szovhózáinkban, kolhózáinkban, közlekedésünkben, Vörös Hadseregünkben elegendő számú olyan



káderrel rendelkezni, mely ezen a technikán teljesen uralkodni tud, országunk háromszor-négyszer annyi eredményt tudna felmutatni, mint ma. Ezért a fősúlyt most az emberekre, a káderekre, a funkcionáriusokra kell helyezni, azokra, akik a technikát elsajátították. Ezért azt a régi jelszót, hogy „minden a technikától függ“, mely annak a ma már túlhaladott periódusnak a visszatükrözése volt, amikor nálunk még technika-hiány uralkodott, új jelszóval kell felváltanunk, azzal a jelszóval, hogy „minden a káderektől függ“. Ez most a legfontosabb.

Elmondhatjuk-e, hogy embereink teljesen megértették és tudatukba vésték ennek az új jelszónak nagy jelentőségét? Én ezt nem mondanám. Különben nem volna lehetséges az a megengedhetetlen bánásmód az emberekkel, a káderekkel, a funkcionáriusokkal, mellyel gyakorlatunkban nemritkán találkozunk. Az a jelszó, hogy „minden a káderektől függ“, azt követeli, hogy vezetőembereink a leggondosabban törődjenek funkcionáriusainkkal, „kicsikkkel“ és „nagyokkal“ egyaránt, akármilyen területen dolgoznak is azok, gondoskodjanak arról, hogy fejlődjenek, segítsenek nekik, mikor támogatásra van szükségük, buzdítsák őket első sikereik után, léptessék őket elő stb. A valóságban viszont az esetek egész sorában lelketlenül bürokratikus és egyenesen hallatlan bánásmóddal találkozunk funkcionáriusainkkal szemben. Ez magyarázza meg tulajdonképpen azt, hogy ahelyett, hogy tanulmányoznák az embereket és csak ez után a tanulmányozás után állítanák őket erre vagy arra a polcra, nemritkán ide-oda dobálják az embereket, mint a sakkfigurákat. A gépeket megbecsülni és jelentéseket adni arról, hogy mennyire vagyunk gyárainkban a technikával, ezt embereink már megtanulták. De nem tudok egyetlenegy esetet sem, hogy ugyanilyen készséggel arról tettek volna jelentést, hány embert neveltek ki ennyi meg ennyi idő alatt és hogyan segítettek az embereknek abban, hogy fejlődjenek és megedződjenek a munkában. Mivel magyarázható ez? Azzal, hogy nálunk még nem tanulták meg, hogyan kell az embereket, a funkcionáriusokat, a kádereket megbecsülni.

Eszembe jut egy eset Szibériából, ahol én valamikor száműzetésben voltam. Tavasszal történt a dolog, áradás



idején. Vagy harminc ember elment a folyóra, kifogdosni a szálfákat, amiket a megdagadt óriási folyó magával ragadott. Estére visszajöttek a faluba, de az egyik társuk hiányzott közülük. Arra a kérdésre, hogy hol a harmincadik, egykedvűen válaszoltak, hogy a harmincadik „ottmaradt”. Mikor én azt kérdeztem: „Mi az, hogy „ottmaradt”? — ugyanilyen egykedvűséggel ezt felelték: „Mi van ezen kérdezni való, hát megfulladt.” És egyikük már sietett is valahova, kijelentve, hogy „el kell menni a kancát megitatni”. Szemrehányásomra, hogy a barmot jobban sajnálják, mint az embert, egyikük, a többiek helyeslése mellett, ezt felelte: „Hát mit sajnáljunk rajtuk, az embereken? Embert mindig tudunk csinálni, De kancát... próbálj csak meg kancát csinálni.” Ez a kis eset, lehet, hogy jelentéktelen, de igen jellemző. Azt hiszem, hogy némely vezető emberünk egykedvűsége az emberek, a káderek iránt, az, hogy nem tudják megbecsülni az embert: csökevénye az ember emberhez való ama furcsa viszonyának, mely az imént elbeszélte távolszibériai epizódban jut kifejezésre.

Igy hát elvtársak, ha sikerrel akarjuk megszüntetni az emberhiányt és elérni azt, hogy országunknak olyan megfelelő mennyiségű káderei legyenek, amelyek képesek a technikát előrevinni és mozgásba hozni — mindenekelőtt meg kell tanulnunk megbecsülni az embert, megbecsülni a kádereket, megbecsülni minden egyes munkaerőt, aki közös ügyünknek hasznot tud hozni. Meg kell végre érteni, hogy a világ összes értékes tőkéi közül a legértékesebb és legdöntőbb jelentőségű tőke — az ember, a káder. Meg kell érteni, hogy a, mi jelenlegi viszonyaink között „minden a káderektől függ”. Ha jó és nagyszámú kádereink lesznek az iparban, a mezőgazdaságban, a közlekedésben, a hadseregben — országunk győzhetetlen lesz. Ha ilyen kádereink nem lesznek — mind a két lábunkra sántítani fogunk...

Elvtársak! Önök elvégezték a főiskolát, megkapták ott az első megedzést. De az iskola — csak előkészítő. A káderek igazi megedzése csak eleven munka eredménye lehet, az iskolán kívül, a nehézségekkel való harcban, a nehézségek leküzdésében. Ne felejtsek el, elvtársak, hogy csak azok a ká-



derek jók, amelyek nem félnek a nehézségektől, nem bújnak el a nehézségek elől, hanem ellenkezőleg — szembenéznek a nehézségekkel, hogy legyőzzék és elhárítsák őket. Igazi káderek csakis a nehézségek elleni harcban kovácsolódnak ki. S ha hadseregünknek elegendő számú igazi megedzett kádere lesz — hadseregünk győzhetetlen lesz...

## A GYAKORLATI PÁRTMUNKA EGYES KÉRDÉSEI

*Sztálinnak a Szovjetunió Kommunista (bolsevik) Pártja  
Központi Bizottságának teljes ülésén 1937 március 5-én  
elmondott zárószavából*

... Hogyan kell a gyakorlatban megvalósítani a pártmunka és politikai munka megerősítésének feladatát, azt a feladatot, hogy a pártszervezeteket mentesítsük az aprócseprő gazdasági munkáktól? A vitából kitűnik, hogy egyes elvtársak hajlandók ebből azt a következtetést levonni, hogy most a gazdasági munkával többé egyáltalán nem kell foglalkozni. Nem tagadható, hogy voltak efféle hangok: na most hál' istennek, megszabadulunk a gazdasági ügyektől, most aztán foglalkozhatunk párt- és politikai munkával is. Helyes-e ez a következtetés? Nem, nem helyes. Amikor a pártbeli elvtársak annyira belemerültek a gazdasági munkába, hogy eltávolodtak a politikától — ez szélsőség volt, amelyért drágán fogunk megfizetni. Nem szabad egyik szélsőségből a másikba esni. Nem lehet a politikát a gazdaságtól elválasztani. A tanulmányozás megkönnyítése kedvéért az emberek rendszerint módszertanilag elválasztják a gazdasági kérdéseket a politikai kérdésektől. De ezt csak módszertanilag csinálják, mesterségesen, csak a tanulmányozás megkönnyítése kedvéért. Ezzel szemben az életben, a gyakorlatban, politika és gazdaság elválaszthatatlanok. Együtt vannak és együtt hatnak. És aki a mi gyakorlati munkánkban el akarja választani a gazdaságot a politikától, a gazdasági munkát a politikai munka rovására akarja fokozni, vagy megfordítva, a politikai munkát a gazdasági munka rovására akarja fokozni — az feltétlenül zsákutcába jut.



A határozati javaslat értelme ... nem az, hogy abba kell hagyni a gazdasági munkát és a gazdasági vezetést, hanem csupán az, hogy meg kell szünni annak a gyakorlatnak, hogy pártszervezeteink a gazdasági szerveket, beleértve a mezőgazdasági szerveket is, helyettesítették és felelőtlené tették. Ennélfogva arra van szükség, hogy elsajátítsák a gazdasági szervek bolsevik vezetésének módszerét, ez pedig abban áll, hogy rendszeresen segíteni kell ezeknek a szervezeteknek, rendszeresen erősíteni kell őket, és a gazdaságot nem e szerveket megkerülve, hanem rajtuk keresztül kell vezetni ...

*Mit jelent az, ha azt mondjuk, hogy helyesen kell kiválogatni a pártfunkcionáriusokat és helyesen kell őket elosztani a munkában?*

Ez azt jelenti, hogy a pártfunkcionáriusokat először is politikai szempontból kell kiválogatni, vagyis aszerint, hogy politikai szempontból megbízhatók-e, másodsor pedig gyakorlati szempontból, vagyis abból a szempontból, alkalmasak-e erre vagy arra a konkrét munkára?

Ez azt jelenti hogy a gyakorlati szempontból nem szabad bürokratikus szempontot csinálni, amikor is a funkcionáriusoknak csakis szakmai képességei iránt érdeklődnek, de nem érdeklődnek politikai arculatuk iránt.

Ez azt jelenti, hogy nem szabad a politikai megítélést az egyedüli és mindent kimerítő megítéléssé tenni, amikor is a funkcionáriusoknak csakis politikai arculata iránt érdeklődnek, de nem érdeklődnek gyakorlati képességeik iránt.

Mondhatjuk-e, hogy ezt a bolsevik szabályt pártbeli elvtársaink teljesítik? Sajnos, ezt nem mondhatjuk. Itt a teljes ülésen erről már beszéltek. De nem mondtak ki mindent. Mert az a helyzet, hogy ezt a kipróbált szabályt lépten-nyomon a legdurvábban megszegik. A funkcionáriusokat a legtöbbszörre nem tárgyi ismervek alapján válogatják meg, hanem véletlen, szubjektív, nyárspolgári korlátolt szempontok szerint. A legtöbbszörre úgynevezett személyes ismerősöket, barátokat, földieket választanak ki, akik a főnökek személyes jó emberei, akik mesterek főnökeik magasztalá-



sában, a választás tehát attól függetlenül történik, megfelelő-e az illető munkás politikai és gyakorlati szempontból.

Érthető aztán, hogy a felelős funkcionáriusok vezető csoportja helyett bizalmasok családi együttese, szövetkezete alakul ki, amelynek tagjai békességben akarnak élni, iparkodnak egymást nem megsérteni, szennyesüket nem viszik ki a házból és időnként ürességtől kongó és csömörletes jelentéseket küldenek a központba sikereikről.

Nem nehéz megérteni, hogy az ilyen családias környezetben sem a munka fogyatékoságai kritikájának, sem a vezetők önkritikájának nem jut hely.

Érthető, hogy az ilyen családiasság hálás talaja a talpnyalók, olyan emberek kitenyésztésének, akikből kiveszett az emberi méltóság érzete s ezért nincs bennük eleme sem a bolsevizmusnak.

*Mit jelent a funkcionáriusok ellenőrzése, a feladatok végrehajtásának ellenőrzése?*

A funkcionáriusokat ellenőrizni — ez azt jelenti, hogy nem ígéreteik és kijelentéseik alapján ellenőrizzük őket, hanem munkájuk eredményei alapján.

A feladatok végrehajtását ellenőrizni — ez azt jelenti, hogy nemcsak az irodában és nemcsak a formális jelentések alapján ellenőrizzük a végrehajtást, hanem mindenekelőtt a munka helyszínén, a végrehajtás tényleges eredményei alapján.

Voltaképpen szükséges-e az ilyen ellenőrzés? Kétségkívül szükséges. Szükséges, először is azért, mert csakis az ilyen ellenőrzés ad módot arra, hogy megismerjük a funkcionáriust, hogy megállapítsuk valódi képességeit. Szükséges másodszor azért, mert csakis az ilyen ellenőrzés ad módot arra, hogy a végrehajtó apparátus jó oldalait és fogyatékoságait megismerjük. Szükséges harmadszor azért, mert csakis az ilyen ellenőrzés ad módot arra, hogy megállapítsuk maguknak a feladatoknak jó oldalait és fogyatékoságait.

Egyes elvtársak azt gondolják, hogy az embereket csak felülről lehet ellenőrizni, amikor is a vezetők a vezetetteket munkájuk eredményei alapján ellenőrzik. Ez nincs így. A felülről való ellenőrzés természetesen szükséges, mint az em-



berek ellenőrzésének és a feladatok végrehajtásának egyik hatásos módja. De a felülről való ellenőrzés korántsem meríti ki az ellenőrzés ügyét teljesen. Van az ellenőrzésnek még egy fajtája, az alulról való ellenőrzés, amikor a tömegek, a vezetettek ellenőrzik a vezetőket, kipécézik hibáikat és rámutatnak arra, minő úton-módon lehet a hibákat kijavítani. Ez a fajta ellenőrzés az emberek ellenőrzésének egyik leghatásosabb eszköze.

A pártbeli tömegek vezetőiket az aktíva-üléseken, értekezleteken, pártgyűléseken a vezetők beszámolóinak meghallgatása, a fogyatékok bírálata útján ellenőrzik, végül pedig oly módon, hogy a vezető szervezetbe beválasztják vagy nem választják be ezeket vagy azokat a vezető elvtársakat. A párton belüli demokratikus centralizmus pontos megvalósítása, miként ezt pártunk szervezeti szabályzata megköveteli, a pártszervek betöltése feltétlenül választás útján, jelöltek állításának és elutasításának joga, zárt (titkos) szavazás, a kritika és önkritika szabadsága — mindezt és más efféle rendszabályokat életbe kell léptetni, mégpedig egyebek közt azért is, hogy megkönnyítsük a párt vezetőinek ellenőrzését a pártbeli tömegek részéről.

A pártonkívüli tömegek gazdasági, szakszervezeti és más vezetőiket a pártonkívüli aktíva-üléseken, a különféle tömeges összejöveteleken ellenőrzik, amikor is meghallgatják vezetőik jelentéseit, bírálják a fogyatékokat és rámutatnak arra, minő úton-módon lehet a hibákat kijavítani.

Végül: a nép az ország vezetőit a Szovjetunió hatalmi szerveinek választása idején ellenőrzi, amikor az általános, egyenlő, közvetlen és titkos szavazás útján megválasztja a szervek tagjait.

A feladat az, hogy egyesítsük a felülről való ellenőrzést az alulról való ellenőrzéssel.

*Neveljük a kádereket saját hibáikon*

Mit jelent ez?

Lenin azt tanította, hogy a párt által elkövetett hibák feltárása, a hibákat előidéző okok tanulmányozása és a hibák helyesbítéséhez szükséges utak és módok megállapítása egyik legbiztosabb eszköze a pártkáderek helyes tanításának és ne-



velésének, a munkáosztály és a dolgozó tömegek helyes tanításának és nevelésének:

„Az, hogy mikép viszonylik egy politikai párt saját hibáihoz — egyik legfontosabb és legbiztosabb ismertetőjele a párt komolyságának és annak, hogy valóban teljesíti-e osztályával és a dolgozó tömegekkel szemben kötelességeit. A hiba nyílt beismerése, okainak feltárása, a hibát előidéző körülmények alapos elemzése, a hibakiküszöbölés eszközeinek gondos megvitatása — ez jellemzi a komoly pártot, ezzel teljesíti a párt kötelességeit, így kell tanítania és nevelnie az osztályt, azután pedig a tömegeket is.“

Ez azt jelenti, hogy a bolsevikoknak nem az a kötelessége, hogy elkenjék hibáikat, hogy kibújjanak a hibákra vonatkozó kérdések alól, ami nálunk gyakran előfordul, hanem az, hogy hibáikat becsületesen és nyíltan beismerjék, hogy becsületesen és nyíltan rámutassanak e hibák kiküszöbölésének módjára, hogy becsületesen és nyíltan kiküszöböljék a hibákat.

Nem állíthatom, hogy elvtársaink közül sokan szeretik ezt az eljárást. De a bolsevikok, ha valóban bolsevikok akarnak lenni, elég erőt és bátorságot kell, hogy találjanak magukban ahhoz, hogy hibáikat nyíltan beismerjék, e hibák okait feltárják, a javítás módjára rámutassanak s ily módon segítségére legyenek a pártnak abban, hogy a kádereket helyes politikai nevelésben részesíthesse. Mert csakis ezen az úton, csakis a nyílt és becsületes önkritika levegőjében lehet igazán bolsevik kádereket, igazi bolsevik vezéreket nevelni.

Egyes elvtársak azt mondják, hogy nem célszerű hibáinkról nyíltan beszélni, mivelhogy hibáink nyílt beismerését ellenségeink esetleg gyengeség jelének tekintik és kihasználhatják. Ez badarság, elvtársak, merő badarság. Hibáink nyílt beismerése és becsületes kijavítása, ellenkezőleg, csak megerősítheti pártunkat, csak fokozni fogja pártunk tekintélyét a munkások, parasztok, a dolgozó értelmiség szemében, gyarapítani fogja államunk erejét és hatalmát. Márpedig ez a fődolog. Ha a munkások, a parasztok, a dolgozó értelmiségiek velünk vannak — minden egyéb elintéződik.



Más elvtársak azt mondják, hogy hibáink nyílt beismerésével kádereinket esetleg nem nevelni és edzeni fogjuk, hanem gyengíteni és bomlasztani, tehát kímélnünk és óvnunk kell kádereinket, kímélnünk kell önszeretetüket és nyugalmaikat. Evégből azt javasolják, hogy kenjük el elvtársaink hibáit, tompítsuk a bírálat életét, vagy ami még jobb lesz — hunyjunk szemet e hibák előtt. Ez a felfogás nemcsak gyökerében helytelen, de a legnagyobb fokban veszedelmes is, mégpedig elsősorban azokra a káderekre nézve, amelyeket „kímélni“ és „óvni“ akarnak. A kádereket hibáik elkenése útján kímélni és óvni — annyi, mint ezeket a kádereket feltétlenül tönkretenni . . .

Lenin arra tanított bennünket, hogy *ne csak tanítsuk a tömegeket, de tanuljunk is a tömegektől.*

Mit jelent ez?

Ez azt jelenti, hogy nekünk, vezetőknek nem szabad elbizakodnunk és meg kell értenünk, hogy ha mi tagjai vagyunk is, a Központi Bizottságnak, vagy népbiztosok vagyunk is, ez még nem jelenti azt, hogy birtokosai vagyunk minden ismeretnek, ami szükséges ahhoz, hogy helyesen vezessünk. A hivatal maga még nem ad tudást s tapasztalatot. A cím még kevésbé.

Ez azt jelenti, hogy saját tapasztalatunk, a vezetők tapasztalata egymagában még nem elegendő ahhoz, hogy helyesen tudjunk vezetni, s ennél fogva saját tapasztalatunkat, a vezetők tapasztalatát ki kell egészíteni a tömegek tapasztalatával — a pártbeli tömegek tapasztalatával, a munkásszta-ly tapasztalatával, a nép tapasztalatával.

Ez azt jelenti, hogy egy pillanatra sem szabad lazítani kapcsolatainkat a tömegekkel, még kevésbé elszakítani.

Ez végül azt jelenti, hogy a legnagyobb figyelemmel hallgassuk meg, mit mond a tömegek szava, az egyszerű párttagok szava, az úgynevezett „kisemberek“ szava, a nép szava.

Mit jelent az, hogy: helyesen vezetni?

Ez korántsem jelenti azt, hogy ott ülsz a hivatalban és utasításokat vetsz papírra.



Helyesen vezetni — ez a következőket jelenti:

először, meg kell találni a kérdés helyes megoldását, a helyes megoldást pedig lehetetlen megtalálni a tömeg tapasztalatának számbavétele nélkül, mert a tömeg próbálja ki saját bőrén vezetésünk eredményeit;

másodszor, meg kell szervezni a helyes döntés végrehajtását, ami azonban lehetetlen a tömegek részéről jövő közvetlen segítség nélkül;

harmadszor, meg kell szervezni a döntés végrehajtásának ellenőrzését, ami megintcsak lehetetlen a tömegek részéről jövő közvetlen segítség nélkül.

Mi, vezetők, a dolgokat, az eseményeket, az embereket csak egy oldalról látjuk, úgy mondhatnám — felülről s a mi látókörünk ennél fogva többé-kevésbé korlátolt. A tömegek, megfordítva, a dolgokat, eseményeket, embereket más oldalról látják, úgy mondhatnám — alulról, s az ő látóterük ennél fogva bizonyos mértékben szintén korlátolt. Valamely kérdést helyesen akkor fogunk eldönteni, ha egyesítjük ezt a két tapasztalatot. Csakis ebben az esetben lesz a vezetés helyes.

Ezt jelenti az, amikor nemcsak tanítjuk a tömegeket, hanem tanulunk is a tömegektől.

Látjuk tehát, hogy ügyeink vezetéséhez korántsem elegendő csakis a magunk tapasztalata, a vezetők tapasztalata. Ahhoz, hogy helyesen vezessünk, a vezetők tapasztalatát ki kell egészítenünk a pártbeli tömegek tapasztalatával, a munkásosztály tapasztalatával, a dolgozók tapasztalatával, az úgynevezett „kis emberek“ tapasztalatával.

És mely esetben lehetséges ez?

Ez csak abban az esetben lehetséges, ha a vezetők a legszorosabb kapcsolatban vannak a pártbeli tömegekkel, a munkásosztállyal, a parasztsággal, a dolgozó értelmiséggel.

A tömegekkel való kapcsolat, e kapcsolat megszilárdítása, az a készség, hogy a tömegek szavát meghallgassuk — ebben van a bolsevik vezetés ereje és legyőzhetetlensége.

Szabály gyanánt ismerhetjük el, hogy a bolsevikok mindaddig, amíg megőrzik kapcsolatukat a nép széles tömegeivel, legyőzhetetlenek lesznek. És viszont csak az kell,



hogy a bolsevikok elszakadjanak a tömegektől s elveszítsék kapcsolatukat a tömegekkel, csak az kell, hogy belepje őket a bürokratizmus rozsdája, — s egyszeribe elvesztik minden erejüket és semmivé válnak.

A régi görögök mitológiájában szerepel egy nagy hős — Anteusz, aki a mitológia meséje szerint Pozeidonnak, a tenger istenének, és Geának, a föld istennőjének volt a fia. Anteusz különösen édesanyjához ragaszkodott, aki szülte, táplálta és felnevelte. Nem volt olyan hős, akit ez az Anteusz le nem győzött volna. Legyőzhetetlennek tartották. Miben volt az ereje? Abban, hogy valahányszor az ellenséggel viaskodva szorult helyzetbe került, megérintette a földet, szülő és tápláló édesanyját, s friss erőt kapott tőle. De neki is megvolt a maga gyengéje — az a veszedelem, hogy valami módon elszakítják a földtől. Ellenségei számontartották ezt a gyengéjét és leselkedtek rá. És akadt egy ellensége, aki kihasználta ezt a gyengéjét és legyőzte Anteuszt. Ez Herkulesz volt. De hogyan győzte le Anteuszt? Elszakította a földtől, fölkapta a levegőbe, elvette tőle azt a lehetőséget, hogy megérintse a földet és így fönt, a levegőben, megfojtotta.

Úgy gondolom, hogy a bolsevikok emlékeztetnek a görög mitológia hősére, Anteuszra. Nekik is, miként Anteusznak, abban van az erejük, hogy tartják a kapcsolatot anyjukkal, a tömegekkel, akik szülték, táplálták és nevelték őket. És mindaddig, amíg tartják ezt a kapcsolatot anyjukkal, a néppel, minden kilátásuk megvan arra, hogy győzhetetlenek maradnak.

## A KÁDEREK KIVÁLASZTÁSA, ELŐLEPTETÉSE, ELOSZTÁSA

*Sztálin beszámolójából, melyet a Szovjetunió Kommunista (bolsevik) Pártja XVIII. kongresszusán, 1939 március 10-én tartott.*

A párt összetételének szabályozása és a vezető szerveknek a konkrét, alsó munkához való közelebbvitele nem volt és nem is lehetett a párt és a pártvezetés további megerősítésének egyetlen eszköze. A párt megerősítésének másik eszköze a beszámolási időszak alatt a káderekkel folytatott munka gyökeres megjavítása, a káderek kiválasztás megjavítása, a káderek felelősebb munkára való kiemelése, elosztása, munkaközben való ellenőrzése volt.

A párt káderei: a párt parancsnoki kara, s mert pártunk uralmon van — ezek a káderek egyúttal a vezető állami szervek parancsnoki karát is alkotják. Miután kidolgoztuk a helyes politikai irányvonalat, amely kiállta a gyakorlat próbáját, a párt káderei a párt- és államvezetés döntő tényezőjévé válnak. Hogy helyes politikai vonalunk legyen, ez, természetesen, az első és legfontosabb kellék. Ez azonban még nem elegendő. A helyes politikai vonal nem azért kell, hogy kinyilatkoztassuk, hanem azért, hogy az életben megvalósítsuk. Hogy azonban a helyes politikai vonalat az életben megvalósíthassuk, ahhoz káderek kellenek, emberek kellenek, akik megértik a párt politikai vonalát s magukévá teszik mint a saját vonalukat, akik át tudják vinni az életbe, akik meg tudják valósítani a gyakorlatban és felelősséget tudnak vállalni érte, védelmezni tudják, küzdeni tudnak



érte. Enélkül azt kockáztatjuk meg, hogy a helyes politikai vonal papíron marad.

Éppen itt vetődik fel a káderek helyes kiválogatásának, a káderek kinevelésének, új emberek kiemelésének, a káderek helyes elosztásának, azoknak a végzett munka alapján történő ellenőrzésének kérdése.

Mit jelent a káderek helyes kiválasztása?

A káderek helyes kiválasztása még nem azt jelenti, hogy helyetteseket és segédeket szedjünk össze magunknak, irodát szervezzünk és onnan különféle utasításokat osztogassunk. (Derűltség.) És azt sem jelenti, hogy visszaéljünk a hatalmunkkal, hogy értelem nélkül tízével és százával ide-oda dobáljuk az embereket és végnélküli „átszervezéseket” rendezzünk. (Derűltség.)

A helyes káder-kiválasztás ezt jelenti :

Először, hogy úgy becsüljük a kádereket, mint a párt és az állam aranykészletét, hogy megbecsüljük és tiszteletben tartjuk őket.

Másodszor, hogy ismerjük a kádereket, gondosan tanulmányozzuk minden egyes káderbeli funkcionárius jó oldalait és hibáit, hogy tudjuk, melyik helyen bontakozhatnak ki legkönnyebben képességei.

Harmadszor, hogy gondosan neveljük a kádereket, hogy segítsünk minden egyes fejlődő munkatársunknak előmenetelében, hogy ne sajnáljuk az időt, ami ahhoz kell, hogy türelmesen „vesződjünk” ezekkel a munkatársainkkal és gyorsítsuk fejlődésüket.

Negyedszer, hogy idejekorán és merészen léptessük elő az új és fiatal kádereket, ne hagyjuk őket túlhosszú ideig a régi helyen ülni, ne hagyjuk őket megsavanyodni.

Ötödször, hogy olyan módon osszuk el a funkcionáriusokat a különféle állásokban, hogy minden egyes ember a maga helyén érezze magát, hogy minden egyes funkcionárius a maximumát adja a köznek abból, amit egyéni képességeinél fogva egyáltalán adni képes, hogy a káderelosztás terén végzett munka általános iránya teljesen megfeleljen ama politikai vonalnak, amelynek a megvalósítása érdekében ez az elosztás történik.



Különös jelentősége van itt az új, fiatal káderek rész és idejekorán történő előléptetésének. Attól tartok, hogy embereink ezt a kérdést még nem tisztázták teljesen. Egyesek úgy vélik, hogy az emberek kiválogatásánál főképpen a régi káderekre kell irányt venni. Mások, megfordítva, főleg a fiatal káderekre akarnak orientálódni. Én azt hiszem, hogy ezek is, azok is tévednek. A régi káderek természetesen nagy értéket jelentenek a párt és az állam számára. Bennük megvan az, ami hiányzik a fiatal káderekből — a vezetésben szerzett roppant nagy tapasztalat, a marxista-leninista elvi edzettség, a tárgyismeret, a tájékozódási képesség. De először is, régi káder mindig kevés van, kevesebb a kelleténél és, a természet törvényei szerint, részben kezdenek már kidőlni a sorból. Másodszor, a régi káderek egy részében néha megvan a hajlamosság arra, hogy makacsul a multba tekintsen, hogy megrekedjen a multban, hogy megrekedjen a régiben és ne vegye észre az életben az újat. Vagy ahogy mondani szokás: nincs már érzékük az új iránt. Ez igen komoly és veszedelmes fogytékosság. Ami az ifjú kádereket illeti, azoknak, természetesen, nincs meg az a tapasztalatuk, edzettségük, tárgyismeretük és tájékozódási képességük, ami megvan a régi káderekben. De, először, az ifjú káderek túlnyomó többségben vannak, másodszor fiatalok és őket, egyelőre, nem fenyegeti az a veszély, hogy kidőlnek a sorból, harmadszor bőségesen meg van bennük az új iránti érzék — minden bolsevik funkcionáriusnak ez a nagyértékű tulajdonsága és, negyedszer, ezek fejlődnek és olyan gyorsan gyarapodnak tudásban, olyan erővel törnek felfelé, hogy nincs már távol az idő, amikor elérik az öregeket, egysorba kerülnek velük és méltó utódaikká válnak. Következésképpen, a feladat nem abban áll, hogy vagy csak a régi vagy csak az új káderekre orientálódjunk, hanem abban, hogy összekapcsoljuk, egyesítsük a régi és az új kádereket a párt és az állam vezető munkájának nagy együttesében. (Hosszantartó taps.)

Ezért kell tehát az ifjú kádereket idejekorán és bátran vezető állásokba emelni.



## PÁRTPROPAGANDA. A PÁRT TAGJAINAK ÉS A PÁRT- KÁDEREKNEK MARXISTA-LENINISTA NEVELÉSE

*Sztálin beszámolójából, melyet a Szovjetunió Kommunista  
(bolsevik) Pártja XVIII. kongresszusán  
1939 március 10-én tartott.*

A pártmunkának van még egy területe, nagyon fontos és nagyon felelős területe, amelynek vonalán a beszámolási időszak alatt a párt és vezető szervei erősödtek, — ez a terület a szóban és írásban folyó pártpropaganda és agitáció, a párt tagjainak és a pártkádereknek a marxizmus-leninizmus szellemében való nevelése, a párt és a pártmunkások politikai és elméleti színvonalának emelése érdekében végzett munka.

Aligha kell bővebben kitérnem a pártpropaganda ügyének, pártmunkásaink marxista-leninista nevelésének igen komoly jelentőségére. Én itt nemcsak a pártapparátus munkásaira gondolok. Éppúgy gondolok az ifjúmunkás szervezetek, a szakszervezetek, a kereskedelmi és szövetkezeti szervezetek, a gazdasági, a szovjet, az oktatásügyi, a katonai és más szervezetek pártmunkásaira. Megszervezhetjük kielégítő módon a párt összetételének a szabályozását és közelebb vihetjük az alsófokú munkához a vezetőszerveket: kielégítő módon megszervezhetjük a káderek előléptetésének, kiválogatásának, elosztásának ügyét; de ha ugyanakkor valami okból elkezd sántítani a pártpropaganda, ha senyedni kezd kádereink marxista-leninista nevelése, ha legyengül munkánk e káderek politikai és elméleti színvonalának emelése terén, maguk a káderek pedig ezzel kapcsolatban megszűnnek érdeklődni további haladásunk per-



spektívája iránt, nem értik meg többé ügyünk igazát és perspektíva nélküli korlátolt gyakorlati emberekké válnak, akik vakon és gépiesen hajtják végre a felülről jövő utasításokat, — akkor ezt egész állami és pártmunkánkunk fel-tétlenül meg kell sinylenie. Mint sarkigazságot kell elismer-nünk, hogy mennél magasabb az állami és pártmunka bár-mely területén működő funkcionáriusaink politikai szín-vonala és marxista-leninista tudatossága, annál magasabb-rendű és termékenyebb maga ez a munka, annál hatéko-nyabbak a munka eredményei, és — megfordítva — mennél alacsonyabb a funkcionáriusok politikai színvonala és marx-ista-leninista tudatossága, annál valószínűbbek a bajok és kudarcok a munkában, annál valószínűbb maguknak e funk-cionáriusoknak az elsekélyesedése és kicsinyes, korlátolt emberekké való átvedlése, annál valószínűbb elfajulásuk. Bátran kimondhatjuk: ha kádereinket a munka minden te-rületén ideológiailag ki tudnók képezni s politikailag any-nyira megedzeni, hogy szabadon tudnának tájékozódni a belső és nemzetközi helyzetben, ha teljesen érett marxis-tákká-leninistákká tudnánk őket tenni, akik komoly hiba nélkül képesek megoldani az ország vezetésének kérdéseit — akkor minden alapunk megvolna arra, hogy kérdéseink ki-lencsizés részét már megoldottnak tekintsük. És ezt a fel-adatot mi feltétlenül meg tudjuk oldani, mert megvan min-den ehhez szükséges eszközünk és lehetőségünk.

A fiatal káderek nevelése és kialakítása nálunk rend-szerint az egyes tudományok és technikai ágak szerint, szakmák szerint történik. Ez szükséges és célszerű. Nincs szükség arra, hogy az orvos-specialista egyúttal szakember legyen a fizikában, vagy a növénytanban és megfordítva. De van egy tudományág, amelynek ismerete feltétlenül kötelező az összes tudományágak bolsevikjaira nézve — ez a marxista-leninista társadalomtudomány: a társadalom fejlődési törvényeiről, a proletárforradalom fejlődési tör-vényeiről, a szocialista építés fejlődési törvényeiről, a kom-munizmus győzelméről szóló tudomány. Mert nem lehet valódi leninistának tartani azt az embert, aki leninistának nevezi ugyan magát, de begubózott a maga szakmájába, be-



zárkózott, mondjuk, a matematikába, a növénytanba, vagy a vegyészetbe és a saját specialitásán túl semmit sem lát. A leninista nem lehet csupán kedvelt tudományágának specialistája, — hanem egyúttal politikusnak és társadalmi embernek is kell lennie, élénken érdeklődnie kell országa sorsa iránt, ismernie kell a társadalmi fejlődés törvényeit, tudnia kell alkalmazni ezeket a törvényeket és arra kell törekednie, hogy az ország politikai vezetésében aktív része legyen. Természetesen, a bolsevik specialisták számára ez még külön megterhelés lesz. Azonban ez olyan megterhelés, amely bőségesen meghozza a maga gyümölcseit.

A pártpropaganda feladata, a káderek marxista-leninista nevelésének feladata abban áll, hogy segítsünk az összes munkaterületen dolgozó kádereinknek abban, hogy elsajátítsák a társadalom fejlődéstörvényeiről szóló marxista-leninista tudományt.

A Szovjetunió Kommunista (bolsevik) Pártjának Központi Bizottsága, a különböző területek pártszervezeti propagandistáinak bevonásával, ismételten foglalkozott azzal a kérdéssel, hogyan kell a propaganda és a káderek marxista-leninista nevelésének ügyét megjavítani. Figyelembe vettük emellett azt, hogy 1938 szeptemberében megjelent „A Szovjetunió Kommunista (bolsevik) Pártjának rövid története”. Megállapítást nyert, hogy a „Szovjetunió Kommunista (bolsevik) Pártja rövid történeté”-nek megjelenése a marxista-leninista propaganda új föllendülésének veti meg alapját országunkban. A párt Központi Bizottsága munkájának eredményeit „A pártpropaganda szervezéséről a Szovjetunió Kommunista (bolsevik) Pártja rövid történetének megjelenésével kapcsolatban” című ismert határozatában tette közzé.

Ebből a határozatból kiindulva és figyelembe véve a SzK(b)P Központi Bizottsága 1937 márciusi teljes ülésének ismert határozatait „A pártmunka hiányairól”, a Szovjetunió Kommunista (bolsevik) Pártjának Központi Bizottsága a következő fő intézkedéseket jelölte meg, hogy megszüntesse a pártpropaganda területén észlelhető fogyatékoságo-



kat és megjavítsa a párt tagjainak és a pártkádereknek marxista-leninista nevelését:

1. Egy helyen összpontosítandó a pártpropaganda és pártagitáció ügye s a propaganda és agitáció osztályai a sajtóosztályokkal egyesítendő a párt Központi Bizottságának keretén belül létesítendő egységes Propaganda és Agitáció-Igazgatásban, egyúttal megfelelő propaganda- és agitáció-osztályok szervezendők minden köztársaság, vidék és terület pártszervezetén belül;

2. Helytelennek ismervén el a propagandában a túlzásba vitt tanulókör-rendszert és célszerűbbnek látván azt, hogy a párt tagjai a marxizmus-leninizmus alapelveit egyénileg tanulmányozzák: a párt figyelme a sajtópropagandára és a propaganda előadások rendszerének megszervezésére összpontosítandó;

3. Minden terület központjában egyéves kurzusok szervezendők, alsófokú kádereink átképzésére;

4. Az ország számos központjában kétéves Lenin-iskolák szervezendők középfokú kádereink számára;

5. A SzK(b)P Központi Bizottsága mellett hároméves tanfolyamú főiskola szervezendő a marxizmus-leninizmus tanítására, elméletileg képzett pártkáderek előkészítése céljából;

6. Országunk számos központjában egyéves kurzusok szervezendők a propagandisták és újságírók továbbképzésére;

7. A marxizmus-leninizmus főiskolája mellett hathónapos továbbképző kurzusok szervezendők a marxizmus-leninizmus főiskolai előadói számára.

Kétségtelen, hogy ezek az intézkedések, melyek már folyamatban vannak, de még nincsenek kellő mértékben keresztülvive, hamarosan meg fogják hozni kedvező eredményeiket.



## A SZOVJETUNIO KOMMUNISTA PARTJA TÖRTÉNETÉ- NEK LEGFŐBB TANULSÁGAI

*A Szovjetunió Kommunista (bolsevik) Pártjának története.  
Rövid tanfolyam“ c. mű zárófejezete.*

Melyek a bolsevik párt történelmi útjának legfőbb tanulságai?

Mire tanít bennünket a Szovjetunió Kommunista (bolsevik) Pártjának története?

1. A párt története mindenekelőtt arra tanít, hogy a proletárforradalom győzelme, a proletárdiktatúra győzelme lehetetlen a proletariátus olyan forradalmi pártja nélkül, mely mentes az opportunizmustól, engesztelhetetlen a megalkuvókkal és kapitulálókkal szemben, forradalmi a burzsoáziával és annak államhatalmával szemben.

A párt története arra tanít, hogy a proletariátust ilyen párt nélkül hagyni annyit jelent, mint forradalmi vezetés nélkül hagyni a proletariátust, viszont a proletariátust forradalmi vezetés nélkül hagyni annyit jelent, mint a forradalom ügyét elbuktatni.

A párt története arra tanít, hogy ilyen párt nem lehet a közönséges nyugateurópai típusú szociáldemokrata párt, amely a polgári béke viszonyai között nevelkedett, az opportunisták uszályában vonszolódik, „szociális reformokról“ ábrándozik és fél a szociális forradalomtól.

A párt története arra tanít, hogy ilyen párt csakis az új típusú párt, a marxista-leninista párt, a szociális forradalom pártja lehet, mely képes arra, hogy a proletariátust

előkészítse a döntő összeütközésre a burzsoáziával és a proletárforradalom győzelmét megszervezze.

Ilyen párt a Szovjetúnióban a bolsevik párt.

„A forradalom előtti periódusban — mondja Sztálin elvtárs —, a többé-kevésbé békés fejlődés időszakában, mikor a munkásmozgalom uralkodó tényezői a II. Internacionále pártjai voltak és a harc fő formái a parlamenti formák — ilyen viszonyok között a pártnak nem volt és nem is lehetett az a komoly és döntő jelentősége, amelyre később, a nyílt forradalmi összeütközések idején tett szert. Kautsky, a II. Internacionálét védelmezve az ellene irányuló támadások ellen, azt mondta, hogy a II. Internacionálé pártjai a béke és nem a háború eszközei; hogy éppen ezért nem tudtak semmi komoly lépést tenni a háború idején, a proletariátus forradalmi fellépésének periódusában. Ez csakugyan igaz. De mit jelent ez? Ez azt jelenti, hogy a II. Internacionálé pártjai nem alkalmasak a proletariátus forradalmi harcára, nem a proletariátus harcos pártjai, melyek a munkásokat hatalomra vezetik, hanem a parlamenti választásokhoz és parlamenti harchoz alkalmazkodó választási apparátusok. Ezzel magyarázható meg tulajdonképpen az a tény, hogy a II. Internacionálé opportunistáinak uralma idején nem a párt, hanem a parlamenti frakció volt a proletariátus fő politikai szervezete. Közismert dolog, hogy a párt abban az időben a valóságban csak a parlamenti frakció függeléke, annak segédeszköze volt. Aligha szorul bizonyításra az, hogy ilyen viszonyok között, amikor a proletariátus élén ilyen párt állott, szó sem lehetett a proletariátus előkészítéséről a forradalomra.

Gyökerestől megváltozott azonban ez a helyzet az új periódus beálltával. Az új periódus az osztályok nyílt összeütközéseinek periódusa, a proletariátus forradalmi fellépéseinek periódusa, a proletárforradalom periódusa, az erők közvetlen előkészítésének periódusa az imperializmus megdöntésére, a hatalom megragadására



a proletariátus által. Ez a periódus új feladatokat állít a proletariátus elé; ezek: az egész pártmunkának átépítése új, forradalmi alapokon, a munkások nevelése a hatalomért vívandó forradalmi harc szellemében, a tartalékok előkészítése és összevonása, szövetség a szomszédos országok proletariátusával, szilárd kapcsolat teremtetése a gyarmati és függő országok felszabadító mozgalmával stb., stb. Föltételezni, hogy ezek az új feladatok megoldhatók a parlamentarizmus békés viszonyai között nevelkedett szociáldemokrata pártok erőivel — annyit jelent, mint reménytelen kétségbeesésre és elkerülhetetlen vereségre kárhoztatni magunkat. Ha a proletariátus, ilyen feladatokkal a vállán, továbbra is megmarad a régi pártok vezetése alatt, ez azt jelenti számára, hogy a teljes lefegyverzettség állapotába kerül. Aligha szorul bizonyításra, hogy a proletariátus a dolgok ilyen alakulásába nem nyugodhatott bele.

Ezért volt szükség új, harcos, forradalmi pártra, olyan pártra, melynek megvan a bátorsága arra, hogy a proletariátust harcba vezesse a hatalomért, melynek megvannak a szükséges tapasztalatai arra, hogy a forradalmi helyzet bonyolult viszonyai között eligazodjék és elég hajlékony ahhoz, hogy a céljához vezető úton minden zátonyt elkerüljön.

Ilyen párt nélkül gondolni sem lehet az imperializmus megdöntésére, a proletárdiktatúra kivívására.

Ez az új párt a leninizmus pártja.“ (Sztálin: „A leninizmus alapjai.“ VIII. fejezet.)\*

2. A párt története továbbá arra tanít, hogy a munkáosztály pártja nem töltheti be osztálya vezetőjének szerepét, nem töltheti be a proletárforradalom szervezőjének és vezetőjének szerepét, ha nem sajátította el a munkásmozgalom vezető elméletét, ha nem sajátította el a marxizmus-leninizmus elméletét.

A marxista-leninista elmélet ereje abban rejlik, hogy megadja a pártnak a lehetőséget az adott helyzetben való

\* Lásd Sztálin: „A leninizmus kérdései.“ Szikra-kiadás. 1945, 78–79. old. — Szerk.



tájékozódásra, a környező események belső kapcsolatának megértésére, arra, hogy előrelássa az események menetét, hogy felismerje ne csak azt, hogyan és milyen irányban fejlődnek az események a jelenben, hanem azt is, hogyan és milyen irányban kell fejlődniök a jövőben.

Csak az a párt tud biztonsággal előre haladni és tudja a munkásosztályt vezetni, amely elsajátította a marxista-leninista elméletet.

És viszont: az a párt, mely a marxista-leninista elméletet nem sajátította el, tapogatódzva kénytelen botorkálni, tevékenységében nincs meg a biztonságérzete és a munkásosztályt vezetni képtelen.

Azt hihetné valaki, hogy a marxista-leninista elméletet elsajátítani annyit tesz, mint lelkiismeretesen betanulni a Marx, Engels és Lenin műveiben található egyes tételeket és következtetéseket, megtanulni azokat idejében idézni, és ezzel megelégedni, remélve, hogy a betanult tételek és tanulságok minden helyzetben, az élet minden körülményei között alkalmazhatók. De a marxista-leninista elmélet szerepét így felfogni teljesen helytelen. A marxista-leninista elméletet nem szabad dogmák gyűjteményének, katekizmusnak, valami hitvallásnak s a marxistákat nem szabad betűragóknak és könyvmolyoknak tekinteni. A marxista-leninista elmélet a társadalom fejlődéséről szóló tudomány, a munkásmozgalomról, a proletárforradalomról, a kommunista társadalom felépítéséről szóló tudomány. Mint tudomány, nem áll és nem állhat egy helyben, hanem fejlődik és tökéletesedik. Érthető, hogy fejlődésében okvetlen új tapasztalatokkal, új ismeretekkel kell gazdagodnia, egyes tételeinek és tanulságainak pedig az idők folyamán okvetlen változniuk kell. okvetlen ki kell cserélődniök új, az új történelmi viszonyoknak megfelelő tételekre és tanulságokra.

A marxista-leninista elmélet elsajátítása egyáltalán nem azt jelenti, hogy kívülről betanuljuk ennek az elméletnek a formuláit és következtetéseit és minden betűjéhez makacsul ragaszkodjunk. A marxista-leninista elmélet elsajátításának első feltétele az, hogy megtanuljunk különbséget tenni az elmélet betűje és lényege között.



A marxista-leninista elmélet elsajátítása annyit jelent, hogy magunkévá tesszük ennek az elméletnek a *lényegét* és megtanuljuk ennek az elméletnek az alkalmazását a forradalmi mozgalom gyakorlati kérdéseinek eldöntésénél, a proletariátus osztályharcának különböző viszonyai között.

A marxista-leninista elmélet elsajátítása annyit jelent, hogy az elméletet gazdagítani tudjuk a forradalmi mozgalom új tapasztalataival, gazdagítani új tétélekkel és következtetésekkel, *fejleszteni tudjuk és előbbrevinni*, nem riadva vissza attól, hogy az elmélet lényegéből kiindulva, egyes tétéleit és következtetéseit, amelyek már elavultak, új, az új történelmi helyzetnek megfelelő tétélekkel és következtetésekkel cseréljük föl.

A marxista-leninista elmélet nem dogma, hanem a cselekvés vezérfonala.

A második orosz forradalomig (1917 február) az összes országok marxistái abból indultak ki, hogy a kapitalizmusról a szocializmusra való áttérés periódusában a társadalom politikai szervezetének legcélszerűbb formája a parlamentáris demokratikus köztársaság. Igaz, hogy Marx már a hetvenes években rámutatott arra, hogy a proletárdiktatúra legcélszerűbb formája nem a parlamentáris köztársaság, hanem a politikai szervezetnek az a típusa, amelyet a Párizsi Kommün valósított meg. Sajnos azonban, Marx ezt az útmutatást műveiben nem fejtette ki részletesebben s az feledésbe ment. Azonkívül Engelsnek 1891-ben, az Erfurti program-tervezet kritikájában tett mértékadó nyilatkozata, hogy a „demokratikus köztársaság... a proletárdiktatúra specifikus formája” nem hagyott kétséget aziránt, hogy a marxisták a proletárdiktatúra politikai formáját továbbra is a demokratikus köztársaságban látják. Engelsnek ez a tétéle később vezérfonalává lett az összes marxistáknak, köztük Leninnek is. Az 1905-ös orosz forradalom azonban, és különösen az 1917 februári forradalom, a társadalom politikai szervezetének új formáját teremtette meg — a munkás- és parasztküldöttek szovjetjeit. Az Oroszországban végbe ment két forradalom tapasztalatainak tanulmányozása alapján Lenin, a marxizmus elméletéből kiindulva, arra a következtetésre jutott, hogy a proletárdiktatúrának legjobb



politikai formája nem a parlamentáris demokratikus köztársaság, hanem a szovjetköztársaság. Ezen az alapon Lenin, 1917 áprilisában, a polgári forradalomról a szocialista forradalomra való átmenet periódusában, azt a jelszót adta ki, hogy a szovjet köztársaságot kell megszervezni, mint amely a proletárdiktatúra legalkalmasabb politikai formája. Az összes országok opportunistái makacsul ragaszkodtak a parlamentáris köztársasághoz és Lenint azzal vádolták, hogy elpártol a marxizmustól, hogy szétrombolja a demokráciát. Az igazi marxista, aki a marxizmus elméletét elsajátította, természetesen Lenin volt és nem az opportunisták, mert Lenin előrevitte a marxista elméletet, új tapasztalatokkal gazdagítva azt, az opportunisták viszont hátrafelé húzták a marxizmust, dogmává avatták egyik tételét.

Mi lett volna a párttal, forradalmunkkal, a marxizmussal, ha Lenin meghódolt volna a marxizmus betűje előtt és nem szánta volna rá magát arra, hogy annak egyik, Engels által megformulázott tételét új, az új történelmi helyzetnek megfelelő tétellel helyettesítse? A párt sötétben botorkált volna, a szovjetek dezorganizálódtak volna, ma nem volna nálunk szovjethatalom, a marxista elmélet súlyos veszteséget szenvedett volna. A proletariátus veszített volna vele, a proletariátus ellenségei nyertek volna.

Engels és Marx, az imperializmus előtti kor kapitalizmusát tanulmányozva, arra a következtetésre jutottak, hogy a szocialista forradalom nem győzhet egy, egyedülálló országban, hogy a szocialista forradalom csakis úgy győzhet, ha egyidejűleg tör ki az összes civilizált országokban, vagy legalább is azok többségében. Ez a XIX. század közepén volt. Ez a következtetés később az összes marxisták számára vezérlő tétellé vált. A XX. század elején azonban az imperializmus előtti kor kapitalizmusa imperialista kapitalizmussá, a fölfelé haladó kapitalizmus halódó kapitalizmussá alakult át. Az imperialista kapitalizmus tanulmányozása alapján Lenin, a marxista elméletből kiindulva, arra a következtetésre jutott, hogy Engels és Marx régi formulája már nem felel meg az új történelmi helyzetnek, hogy a szocialista forradalom kétségen kívül győzhet egy, egyedülálló ország-



ban. Az összes országok opportunistái ragaszkodtak Engels és Marx régi formulájához és Lenint azzal vádolták, hogy elpártol a marxizmustól. De az igazi marxista, aki a marxizmus elméletét elsajátította, természetesen Lenin volt és nem az opportunisták, mert Lenin előrevitte a marxista elméletet, új tapasztalatokkal gazdagítva azt, az opportunisták viszont hátrafelé húzták a marxizmust, mumiát csináltak belőle.

Mi lett volna a párttal, forradalmunkkal, a marxizmus-sal, ha Lenin meghódolt volna a marxizmus betűje előtt, ha neki, mint teoretikusnak, nem lett volna meg a bátorsága ahhoz, hogy elvesse a marxizmusnak egy régi következtetését és új, az új történelmi helyzetnek megfelelő következtetéssel cserélje fel azt, a szocializmus győzelmének lehetőségéről egy, egyedülálló országban? A párt sötétben botorkált volna, a proletárforradalom vezetés nélkül maradt volna, a marxista elmélet fonnyadásnak indult volna. A proletariátus vesztett volna vele, a proletariátus ellenségei nyertek volna.

Az opportünizmus nem mindig jelenti a marxista elméletnek, vagy a marxista elmélet egyes tételeinek és következtetéseinek egyenes tagadását. Az opportünizmus néha a marxizmus egyes elavult tételeihez való makacs ragaszkodásban nyilvánul meg, abban, hogy ezeket a tételeket dogmákká változtatja, hogy ezzel a marxizmus további fejlődését — és következésképp: a proletariátus forradalmi mozgalmának fejlődését is — feltartóztassa.

Túlzás nélkül mondhatjuk, hogy Engels halála óta kizárólag Lenin, ez az óriási teoretikus és Lenin után Sztálin, és Lenin más tanítványai, voltak az egyedüli marxisták, akik a marxista elméletet előrevitték s azt a proletariátus osztályharcának új viszonyai között új tapasztalatokkal gazdagították.

S éppen azért, mert Lenin és Lenin tanítványai a marxista elméletet előre vitték, a leninizmus: a marxizmus továbbfejlesztése, a marxizmus a proletariátus osztályharcának új viszonyai között, az imperializmus és a proletárforradalmak korszakának marxizmusa, a föld egyhatod részén győzelmes szocializmus korszakának marxizmusa.



A bolsevikok pártja 1917 októberében nem győzhetett volna, ha vezető káderei nem sajátították volna el a marxizmus elméletét, ha nem tanulták volna meg azt, hogy ezt az elméletet a cselekvés vezérfonalának tekintsék, ha nem tanulták volna meg a marxizmus elméletét előrevinni, a proletariátus osztályharcának új tapasztalataival gazdagítva azt.

Engels, az amerikai német marxistákat kritizálva, akik az amerikai munkásmozgalom vezetését vállalták, így ír:

„A németek nem tudtak elméletükből olyan emelőt csinálni, mely az amerikai tömegeket mozgásba hozta volna. A legtöbb esetben maguk sem értik ezt az elméletet, doktriner módon, dogmatikus módon kezelik, azt tartva, hogy csak be kell tanulni kívülről az elméletet s ez már minden további nélkül, minden szükségletet kielégít. Az ő számukra az elmélet: *credo*, nem pedig vezérfonal a cselekvésre“. (Engels levele Sorgehez. 1886 november 29; „Brieft an Sorge“, Stuttgart, 1906. 233. old., németül.)

Kámenyevet és egyes régi bolsevikokat kritizálva, akik 1917 áprilisában makacsul a proletariátus és a parasztság forradalmi demokratikus diktatúrája régi formulájához ragaszkodtak, mikor pedig a forradalmi mozgalom már túlhaladt ezen és áttérést követelt a szocialista forradalomra, Lenin ezt írja:

„A mi tanításunk nem dogma, hanem vezérfonal a cselekvéshez — mondták mindig Marx és Engels és méltán gúnyolták ki azokat, akik „formulák“-nak kívülről való betanulásával és egyszerű ismételtetésével foglalkoztak, amely formulák legjobb esetben is csak az általános feladatokat jelölhetik meg, melyek pedig a történelmi folyamat minden egyes sajátos szakaszának konkrét gazdasági és politikai helyzetében szükségképpen változásokat szenvednek... El kell sajátítani azt a kétségtelen igazságot, hogy a marxistának számolnia kell az élő élettel, a *valóság* pontos tényeivel, nem pedig tovább ragaszkodnia a tegnapi nap el-



méletéhez..." (Lenin Művei, XX. köt., 100—101. old., oroszul.)

3. A párt története továbbá arra tanít, hogy a proletárforradalom győzelme lehetetlen a munkásosztály soraiban működő kispolgári pártok szétzúzása nélkül, melyek a munkásosztály elmaradt rétegeit a burzsoázia karjaiba kergetik s ily módon a munkásosztály egységét megbontják.

Pártunk története a kispolgári pártok: az eszerek, mensevikek, anarchisták, nacionalisták ellen vívott harcnak s e pártok szétzúzásának története. E pártok szétverése és a munkásosztály soraiból való kiűzése nélkül lehetetlen lett volna a munkásosztály egységét kivívni, a munkásosztály egysége nélkül viszont lehetetlen lett volna a proletárforradalom győzelmét megvalósítani.

Ha nem zúztuk volna szét ezeket a pártokat, melyek kezdetben a kapitalizmus fenntartását, később pedig — az Októberi forradalom után — a kapitalizmus visszaállítását akarták, lehetetlen lett volna a proletariátus diktatúráját fenntartani, a külföldi katonai intervenciót legyőzni, a szocializmust felépíteni.

Nem lehet véletlenséggnek tulajdonítani azt, hogy az összes kispolgári pártok, melyek magukat a nép félrevezetése céljából „forradalmi”, „szocialista” pártoknak nevezték — az eszerek, mensevikek, anarchisták, nacionalisták — már az Októberi szocialista forradalom előtt ellenforradalmi pártokká váltak, később pedig a külföldi burzsoá kémirodák ügynökeivé lettek, kémek, kártevők, diverzánsok, gyilkosok és hazaárulók bandájává fajultak el.

„A proletariátus egységét — mondja Lenin — a szociális forradalom korszakában csak a marxizmus szélső forradalmi pártja és csakis az összes többi pártok elleni kiméletlen harc útján valósíthatja meg”. (Lenin Művei, XXVI. köt., 50. old., oroszul.)

4. A párt története továbbá arra tanít, hogy a munkásosztály pártja a saját soraiban helyet foglaló opportunisták ellen vívott engesztelhetetlen harc nélkül, a soraiban helyet foglaló kapitulánsok megsemmisítése nélkül, nem őrizheti



meg sorainak egységét és fegyelmezettségét, nem töltheti be szerepét, mint a proletárforradalom szervezője és irányítója, nem töltheti be szerepét mint az új, szocialista társadalom építője.

Pártunk belső élete fejlődésének története — a párton belül helyet foglalt opportunisták ellen: az „ökonomisták“, mensevikek, trockisták, buchárinisták, a nacionalista elhajlók csoportja ellen vívott harcnak és e csoportok megsemmisítésének története.

A párt története arra tanít, hogy mindezek a kapituláns csoportok lényegében a mensevizmus ügynökei voltak pártunkon belül, annak függelékei, folytatói. Szerepük, épúgy mint a mensevizmusé, az volt, hogy bevigyék a munkáosztályba és a pártba a burzsoá befolyást. Ezért a harc, amit ezeknek a csoportoknak a pártban való megsemmisítése céljából folytattunk, a mensevizmus likvidálásáért vívott harc folytatása volt.

Az „ökonomisták“ és a mensevikek szétverése nélkül nem tudtuk volna a pártot felépíteni és a munkáosztályt a proletárforradalomra vezetni.

A trockisták és buchárinisták megsemmisítése nélkül nem tudtuk volna a szocializmus felépítéséhez szükséges előfeltételeket megteremteni.

A minden rendű és rangú nacionalista elhajlók megsemmisítése nélkül nem tudtuk volna a népet a nemzetköziség szellemében nevelni, nem tudtuk volna a Szovjetunió összes népei nagy testvériségének zászlaját győzelemre vinni, nem tudtuk volna a Szocialista Szovjetköztársaságok Szövetségét felépíteni.

Úgy tűnhetnék fel, mintha a bolsevikok túlsok időt szenteltek volna a párt opportunisták elemei elleni harc ügyének, mintha túlbecsülték volna az opportunisták jelentőségét. Ez a felfogás azonban teljesen helytelen. A pártban az opportunizmust épúgy nem lehet megtűrni, mint ahogy nem lehet megtűrni az egészséges szervezetben a fekélyt. A párt a munkáosztály vezető csapata, annak előretolt vára, annak harci vezérkara. Nem lehet megtűrni azt, hogy a munkáosztály vezérkarában kishitűek, opportunisták, kapitu-



lánsok, árulók üljenek. Élethalálharcot folytatni a burzsoázia ellen, s ugyanakkor megtűrni a kapitulánsokat és árulókat saját vezérkarunkban, saját várunkban — ez annyit jelent, mint olyan emberek helyzetébe kerülni, akikre előlről is, hátulról is tüzelnek. Nem nehéz megérteni, hogy az ilyen harcnak csak vereség lehet a vége. Várat bevenni legkönnyebb belülről. A győzelem kivívásához mindenekelőtt meg kell tisztítani a munkásosztály pártját, vezérkarát, előretolt várát a kapitulánsoktól, szökevényektől, sztrájk-törőktől, árulóktól.

Nem lehet véletlenséggnek tulajdonítani azt, hogy a trockisták, buchárinisták, nacionalista elhajlók, Lenin és a párt ellen harcolva, ugyanavval végezték, amivel a mensevikiek és eszerek — a fasiszta kémosztályok ügynökeivé, kémekké, kártevőkké, gyilkosokká, diverzánsokká, hazaárulókká lettek.

*„Nem lehet győzni a proletárforradalomban — mondja Lenin —, nem lehet a proletárforradalmat megvédelmezni, ha soraiban reformisták, mensevikiek vannak. Ez elvi szempontból teljesen világos. S szemléltető módon erősítik meg ugyanezt az Oroszországban és Magyarországon szerzett tapasztalatok... Oroszországban sokszor voltunk olyan nehéz helyzetben, hogy a szovjet-rendszer egész biztosan megbukott volna, ha a mensevikiek, reformisták, kispolgári demokraták pártunkban maradtak volna...”* (Lenin Művei, XXV. köt., 462—463. old., oroszul.)

*„Ha pártunknak sikerült a maga belső egységét és sorainak soha nem látott tömörségét megteremtenie — mondja Sztálin elvtárs — ez mindenekelőtt annak köszönhető, hogy idejében meg tudta tisztítani magát az opportunizmus szennyétől, ki tudta űzni soraiból a likvidátorokat, mensevikeket. A proletárpártok fejlődésének és megerősödésének útja: a pártnak az opportunistaiktól és reformistaiktól, szociál-patriotáktól és szociálpacifistaiktól való megtisztításán keresztül vezet. A párt azzal erősödik, hogy megtisztítja magát az oppor-*



tunista elemektől." (Sztálin: „A leninizmus alapjai“, VIII. fejezet, 6. pont.)\*

5. A párt története továbbá arra tanít, hogy a párt nem töltheti be szerepét mint a munkásosztály vezetője, ha sikereitől elkapatva, kezdi elbizni magát, ha nem veszi észre munkája fogyatékoságait, ha fél hibáit beismerni, ha fél idejében, nyíltan és becsületesen kijavítani őket.

A párt legyőzhetetlen, ha nem fél a kritikától és az önkritikától, ha nem tussolja el munkája hibáit és fogyatékoságait, ha kádereit a pártmunka hibáin tanítja és neveli, ha saját hibáit idejében ki tudja javítani.

A párt elpusztul, ha titkolja a hibáit, ha eltussolja a keserves kérdéseket, ha fogyatékoságait a megelégedettség hamis parádéja mögé rejti, ha nem tűri meg a kritikát és önkritikát, ha átadja magát az önteltség és önimádás érzéseinek és elkezd babérain megpihenni.

„Az álláspont — mondja Lenin —, amelyet egy politikai párt a saját hibáival szemben elfoglal, egyik legfontosabb és legmegbízhatóbb kritériuma az illető párt komolyságának, annak, hogy mennyire tesz eleget a valóságban osztályával és a dolgozó tömegekkel szemben fennálló kötelezettségeinek. Az elkövetett hibának nyílt beismerése, a hiba okainak feltárása, annak a helyzetnek az elemzése, amely az adott hibát előidézte és a hiba kijavítására szükséges eszközök figyelmes megvizsgálása — ez a párt komolyságának a jele, ezzel teljesíti a párt kötelezettségeit, ez az osztály nevelése és a tömegé is.“ (Lenin Művei, XXV. köt., 200. old., oroszul.)

Továbbá:

„Az összes forradalmi pártok, amelyek eddig elpusztultak, azért pusztultak el, mert elbízták magukat és nem tudták megérteni azt, hogy miben van erejük és féltek attól, hogy saját gyöngéikről beszéljenek. De mi nem

\* Lásd Sztálin: „A leninizmus kérdései.“ Szikra kiadás. 1945, 89. old. — Szerk.



pusztulunk el, mert nem félünk attól, hogy a gyengéinkről beszéljünk és megtanuljuk, hogyan kell a gyöngeségeket elhárítani." (Lenin Művei, XXVII. köt., 260—261. old., oroszul.)

6. Végül a párt története arra tanít, hogy a munkásosztály pártja nem lehet valóságos tömegpárt, amely a munkásosztály és az összes dolgozók millióit képes magával vinni, ha nincs szoros kapcsolata a tömegekkel, ha ezeket a kapcsolatokat nem erősíti állandóan, ha nem hallgatja meg a tömeg szavát, ha nem tudja megérteni égető szükségleteiket, ha nem tudja a tömegeket tanítani s nem tud tőlük tanulni is.

A párt legyőzhetetlen, ha — mint Lenin mondja — „ért ahhoz, hogyan kell a dolgozók legszélesebb tömegeivel, elsősorban a proletártömegekkel, de a nem-proletártömegekkel is összekapcsolódni, hozzájuk közeli kerülni s velük, bizonyos mértékig, ha úgy tetszik, összeolvadni." (Lenin Művei, XXIV. köt., 174. old., oroszul.)

A párt elpusztul, ha elzárkózik a maga szűk csigahéjába, ha elszakad a tömegektől, ha bürokratikus réteg rakódik rá.

„Szabály gyanánt ismerhetjük el — mondja Sztálin elvtárs —, hogy a bolsevikok mindaddig, amíg megőrzik kapcsolatukat a nép széles tömegeivel, legyőzhetetlenek lesznek. És viszont: csak az kell, hogy a bolsevikok elszakadjanak a tömegektől s elveszítsék velük való kapcsolatukat, csak az kell, hogy a bürokratizmus rozsdája lepje be őket — s egyszeribe elveszítik minden erejüket és semmivé válnak.

A régi görögök mithológiájában szerepel egy nagy hős — Anteusz, aki, a mithológia szerint, Pozeidonnak, a tengerek istenének és Geának, a föld istennőjének, volt a fia. Ez az Anteusz különösen az édesanyjához ragaszkodott, aki szülte, táplálta és felnevelte. Nem volt olyan hős, akit ez az Anteusz le ne győzött volna. Legyőzhe-



tetlennek tartották. Miben volt az ereje? Abban, hogy valahányszor az ellenféllel viaskodva szorult helyzetbe került, megérintette a földet, szülő és tápláló édesanyját, s mindig új erőt kapott tőle. De neki is meg volt a maga gyengéje: az a veszedelem, hogy valamilyen elszakítják a földtől. Ellenségei számontartották ezt a gyöngéjét és leselkedtek rá. És akadt ellensége, aki kihasználta ezt a gyöngéjét és legyőzte Anteuszt. Ez Herkulesz volt. De hogyan győzte le? Úgy, hogy elszakította a földtől, fölkapta a levegőbe, elvette tőle annak a lehetőségét, hogy megérintse a földet és így, fönt a levegőben megfojtotta

Úgy gondolom, hogy a bolsevikok emlékeztetnek a görög mitológiának hősére, Anteuszra. Nekik is, mint Anteusznak, abban van az erejük, hogy tartják a kapcsolatot anyjukkal, a tömegekkel, akik szülték, táplálták és nevelték őket. És mindaddig, amíg tartják ezt a kapcsolatot anyjukkal, a néppel, minden kilátásuk megvan arra, hogy győzhetetlenek maradjanak.

Ebben van a bolsevik vezetés győzhetetlenségének kulcsa.“ (Sztálin: „A pártmunka fogvatékosságairól.“)

Ezek az alapvető tanulságai annak a történelmi útnak, melyet a bolsevikok pártja megjárt.



## TARTALOM

A kiadó előszava ... ..	5
Párttagnak lenni ... ..	7
Sztálinnak a II. Össz-szövetségi Szovjetkongresszuson 1924. január 24-én Lenin halála alkalmából mondott beszédéből.	
A bolsevik vezető mintaképe ... ..	8
Sztálinnak a Moszkva városi sztálini választókerület választói gyűlésén 1937. december 11-én, a Nagy Színházban mondott beszédéből.	
Ki lehet tagja a pártnak ... ..	9
A pártszervezeti szabályzat első pontja körül az Oroszországi Szociáldemokrata Munkáspárt II. Kongresszusán (1903) lefolyt vita ismertetése. Lenin fogalmazása és Martov fogalmazása. „A Szovjetunió Kommunista (bolsevik) Pártjának Története” II. fejezetéből.	
Munkásosztály és munkáspárt. (A párt szervezeti szabályzatának első pontjáról ... ..)	11
Sztálin cikke, mely a „Proletáriátusz Brdola” (A Proletariátus Harca) c. grúz ujság 3. számában, 1905. január 1-én jelent meg először.	
A marxista párt szervezeti alapelvei ... ..	20
Lenin „Egy lépés előre, két lépés hátra” c. művének (1904. május) ismertetése. — „A Szovjetunió Kommunista (bolsevik) Pártjának Története” II. fejezetéből.	
A bolsevikok sikerének egyik alapvető feltétele. (A pártfegyelemről) ... ..	29
Lenin „A baloldaliság” — a kommunizmus gyermekbetegsége” c. brosurájának (1920. május) II. fejezete.	
Marxista párt az imperializmus és proletárforradalmak korában	33
Sztálin „A leninizmus alapjai” c. művének (1924) VIII. feje.	



A bolsevik organizátor mintaképe. J. M. Szverdlovról ... ..	48
Sztálin cikke a „Proletarskaja Revolucija“ (Proletár-forrada- lom) c. folyóirat 1924. évi 11. (34.) számából.	
A szervezeti vezetés kérdései ... ..	50
Sztálin beszámolójából, melyet a Szovjetunió Kommunista (bolsevik) Pártja XVIII. Kongresszusán 1934 január 26-án tartott	
Minden a káderektől függ... ..	60
Sztálinnak a Kreml-palotában, a Vörös Hadsereg évváró ün- nepélyén 1935 május 4-én mondott beszédéből	
A gyakorlati pártmunka egyes kérdései ... ..	64
Sztálinnak a Szovjetunió Kommunista (bolsevik) Pártja Köz- ponti Bizottságának teljes ülésén 1937 március 5-én elmondott zárószavából.	
A káderek kiválasztása, előléptetése, elosztása ... ..	71
Sztálin beszámolójából, melyet a Szovjetunió Kommunista (bolsevik) Pártja XVIII. Kongresszusán 1939 márc. 10-én tartott	
Pártpropaganda. A párt tagjainak és a pártkádereknek marxista- leninista nevelése ... ..	75
Sztálin beszámolójából, melyet a Szovjetunió Kommunista (bolsevik) Pártja XVIII. Kongresszusán 1939 március 10-én tartott.	
A Szovjetunió Kommunista Pártja történelmi útjának legfőbb tanulságai ... ..	79



Engels

## A szakszervezetekről

(A Marxizmus—Leninizmus Kis Könyvtára 13.)

A cikksorozat világos, egyszerű nyelven magyarázza meg, mi a szakszervezetek szerepe a tőkés elleni harcban.

Fűzve 160 forint

SZIKRA KIADÁS

## IDEGEN SZAVAK MARXISTA MAGYARÁZATOKKAL

Szerkesztette: SÁNDOR KÁLMÁN

Első korszerű, marxista-leninista szellemben szerkesztett kézikönyv a közhasználatú fogalmak és kifejezések tisztázásához. Nélkülözhetetlen a mai ember számára.

Fűzve 15.— Ft. Kötve 25.— Ft.

SZIKRA KIADÁS



## RÁKOSI MÁTYÁS

# A FORDULAT ÉVE

„Ez a kötet azoknak a beszámolóknak s cikkeknek jó-résztét tartalmazza, melyek alkalmasak arra, hogy a Magyar Kommunista Párt működését és eredményeit az elmúlt esztendő folyamán ismertessék. Az egységes munkáspárt tagjainak külön érdeklődésére tarthatnak számot azok az itt közölt előadások, melyeket zárt szervezetek előtt tartottam. Ezek nyilvánosságra bocsá-tása megkönnyíti Pártunk politikájának megértését; egyben mutatják, hogyan alkalmaztuk — vagy néha szerettük volna alkalmazni — Marx—Engels, Lenin és Sztálin tanításait, módszereit a magyar viszonyokra.“  
(Rákosi).

Fűzve 20.— Ft. Díszkötésben 34.— Ft.



SZIKRA KIADÁS

## KÁLLAI GYULA

# A MAGYAR FÜGGETLENSÉGI MOZGALOM

(1926—1945)

A magyar ellenállás  
éles vonalakkal megrajzolt története.

Fűzve 20.— Ft. Kötve 30.— Ft.

SZIKRA KIADÁS



